

MUNI
SCI

Metody antropologie I

Úvod do 3D dat

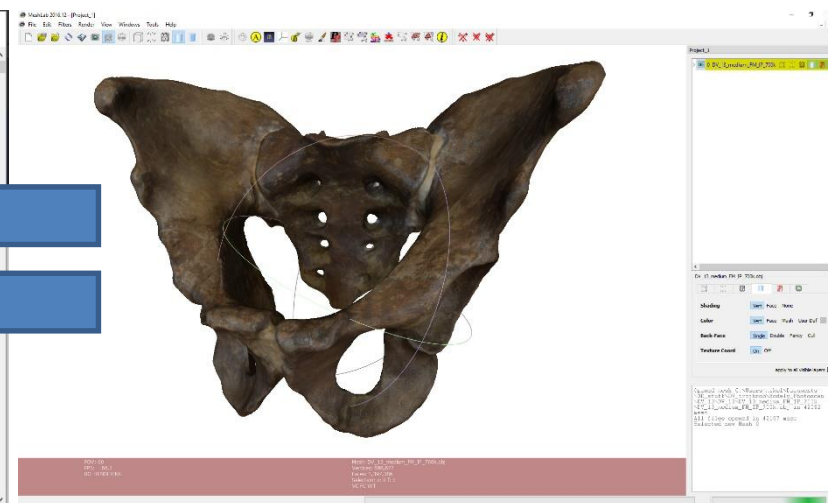
Mgr. Mikoláš Jurda, Ph.D.

Co to je digitální model?

Počítačový soubor, případně více vzájemně propojených souborů


```
104_VR_gunshot_fr_Cobj - Poznámkový blok
#OBJ Generated by CloudCompare (TELECOM PARISTECH/EDF R&D)
v -53.55043030 -7.88446808 -10.42034817
v -53.45549774 -7.96020758 -10.35543156
v -53.61621857 -7.86543465 -10.30234432
v -53.58399200 -7.91969395 -10.11777020
v -53.76817322 -7.76014233 -10.24571896
v -53.44028473 -8.03701687 -10.17420292
v -53.64534760 -7.80853844 -10.48531628
v -53.54069519 -7.82921886 -10.55079688
v -53.39617920 -7.90231323 -10.55146503
v -53.47836304 -7.80124760 -10.71277523
v -53.48833866 -7.86575508 -10.71391392
v -53.48833866 -7.74839627 -10.66688824
v -53.48833866 -7.74211597 -10.78942316
v -53.48833866 -7.72080279 -10.89109135
v -53.48833866 -7.70690346 -10.86722851
v -53.64841461 -7.71383286 -10.81776714
v -53.48833866 -7.78054619 -10.82196522
v -53.48833866 -7.75375652 -10.93005848
v -53.48833866 -7.76777798 -10.99975491
v -53.48833866 -7.65406640 -11.14855099
v -53.48833866 -7.68064117 -11.04255581
v -53.42604828 -7.66059875 -11.10536480
v -53.42488098 -7.66009998 -11.10708714
v -53.18962860 -7.73050800 -11.03877926
v -53.37766266 -7.64140511 -11.17620072
v -53.12716675 -7.75962067 -11.80132004
v -53.11208344 -7.70464611 -11.12267208
v -53.12912750 -7.77578354 -10.96065998
v -53.17776489 -7.81537819 -10.86292171
v -53.13848114 -7.80283165 -10.90495205
v -53.16151428 -7.87116432 -10.75568104
v -53.14929962 -7.83171654 -10.84496403
v -53.18219757 -7.91393757 -10.67592144
```


digitální záznam

obsahující informace o tvaru objektu a dalších vlastnostech

zobrazitelný ve speciálních aplikacích

Co to je digitální model?

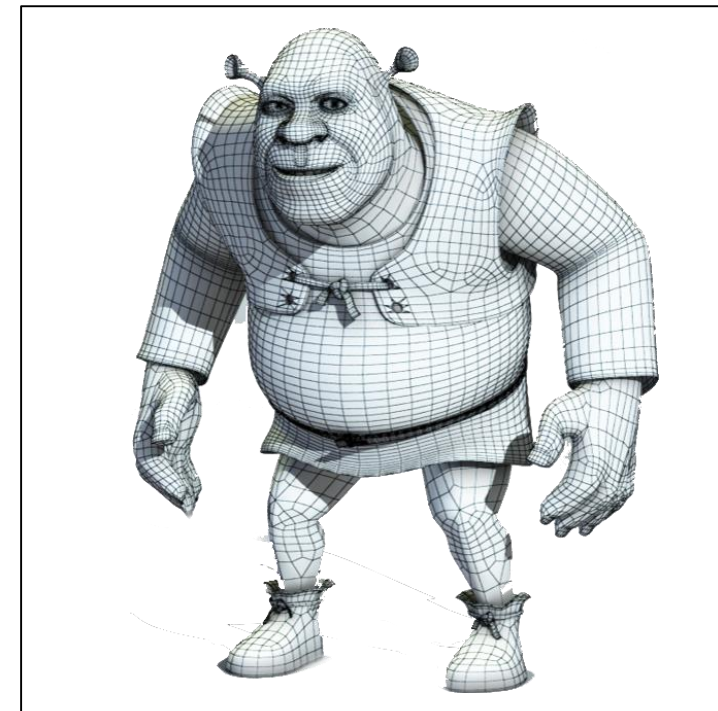
trojrozměrná reprezentace **skutečného** či uměle vytvořeného tvaru ve formě digitálních dat

věrný - reálný

upravený

smyšlený

Proč 3D modely používáme?

práce s digitálními modely ve virtuálním prostředí

snadné sdílení bez ohledu na geografickou vzdálenost

snadná archivace s ohledem na prostorové možnosti, hygienické a etické otázky

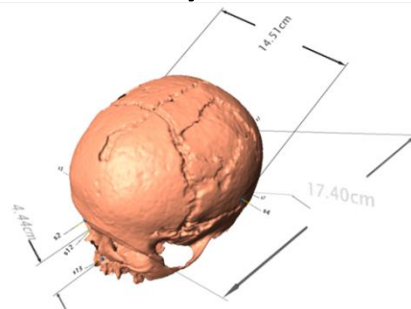

široké vizualizační a analytické možnosti

animace a náhledy

měření a analýzy

3D tisk

VS.

Název	Datum změny	Typ	Velikost
3_Fragments_max	17.03.2017 10:59	Scalpel MAX	10 204 KB
3_Fragments_2017_max	17.03.2017 11:58	Scalpel MAX	10 204 KB
base_du_med_01	25.05.2017 10:28	3D Object	489 KB
base_du_med_01	25.05.2017 10:00	3D Object	489 KB
mandibula_du_med_01	16.05.2017 10:32	3D Object	489 KB
mandibula_du_med_01	16.05.2017 10:32	3D Object	487 KB
maxilla_med_01	16.05.2017 10:32	3D Object	1 432 KB
os_lac_temporale_du_med_01	25.05.2017 10:00	3D Object	391 KB
os_occipitale_med_01	25.05.2017 10:00	3D Object	377 KB
os_parietale_du_med_01	25.05.2017 10:00	3D Object	1 514 KB
os_parietale_med_01	25.05.2017 10:00	3D Object	377 KB
os_parietale_med_01	25.05.2017 10:01	3D Object	245 KB
os_parietale_med_02	25.05.2017 10:01	3D Object	242 KB
os_parietale_med_03	25.05.2017 10:01	3D Object	489 KB
os_temporale_du_med_01	25.05.2017 10:01	3D Object	1 510 KB
os_temporale_med_01	25.05.2017 10:01	3D Object	1 312 KB
os_zygomaticum_du_med_01	25.05.2017 10:01	3D Object	353 KB
os_zygomaticum_med_01	25.05.2017 10:01	3D Object	388 KB
os_zygomaticum_med_01	25.05.2017 10:02	3D Object	375 KB
str_2_A.avi	17.03.2017 11:00	Scalpel 360	42 960 KB
str_3_A.avi	17.03.2017 11:01	Scalpel 360	35 382 KB
str_3_A.avi	17.03.2017 10:12	Scalpel 360	39 567 KB

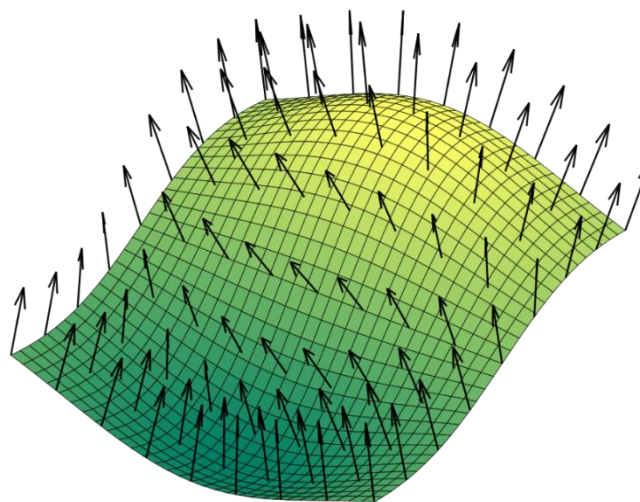
Různé úrovně informace – bodový oblak

Nejstručnější formát a zobrazení 3D modelů:

- soubor bodů definovaných trojrozměrnými souřadnicemi (x, y, z)
- body mohou být opatřeny informací o barvě
- body mohou být opatřeny normálovým vektorem (určuje rub a líc)
- vizualizace
- měření vzdáleností mezi body
- nevymezuje prostor

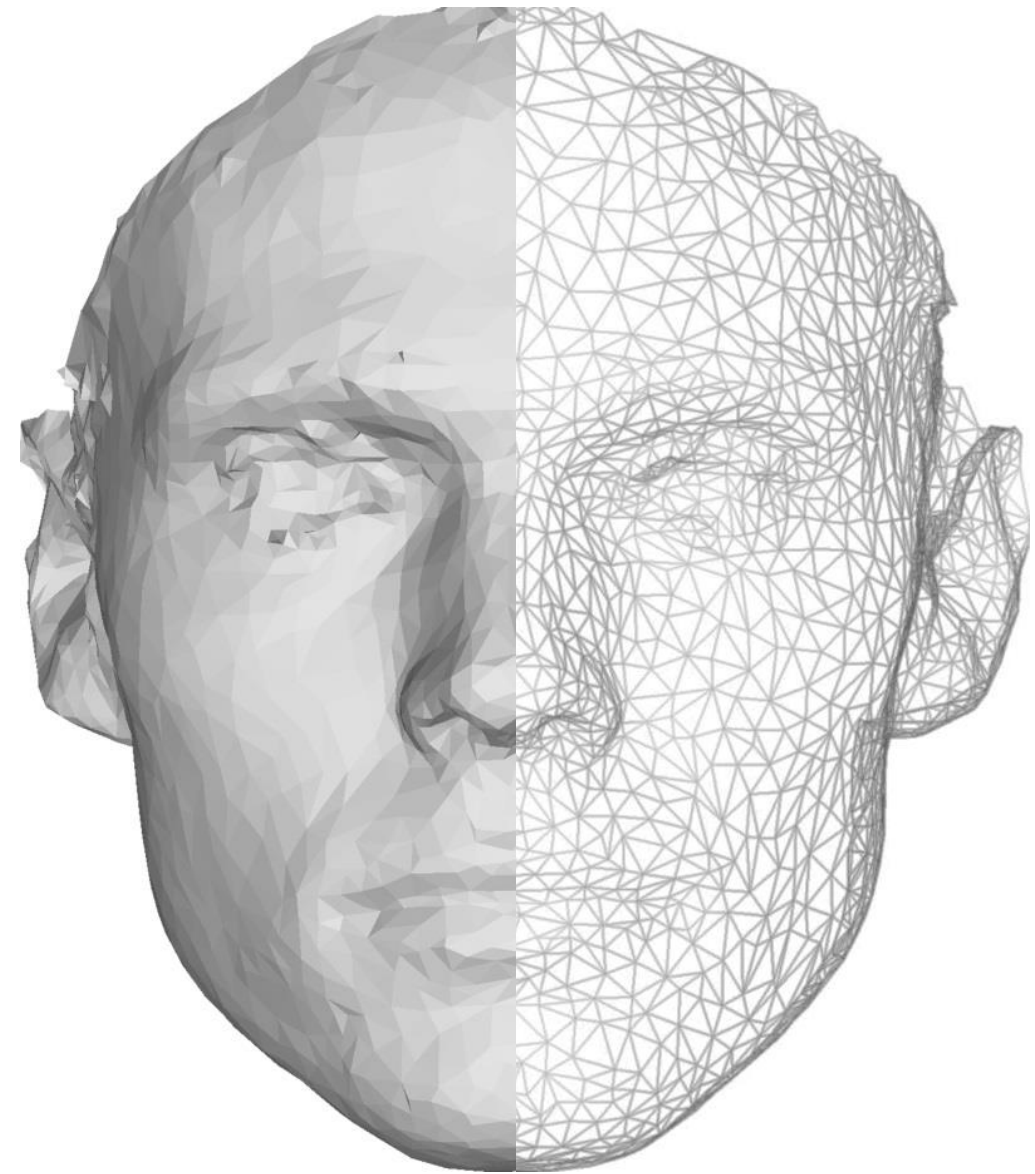

bodový oblak

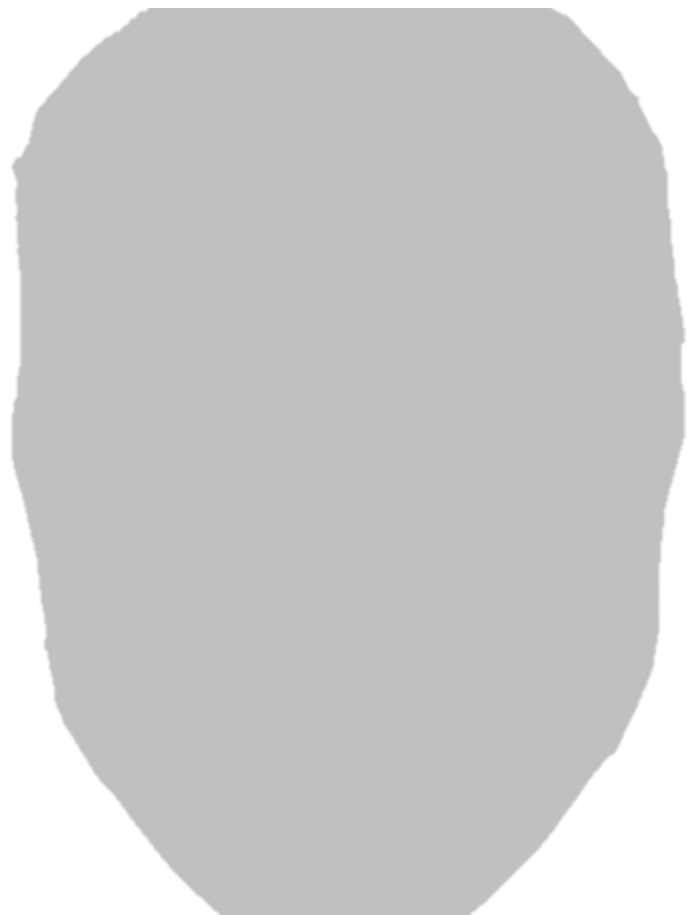
Různé úrovně informace – polygonální model

- **body** (vrcholy) propojené **hranami** (angl. *edges*), které vymezují plošky (facety, angl. *faces*); otevřený nebo uzavřený mnohostěn
- vizualizace
- měření vzdáleností mezi body na povrchu
- tvorba řezů, digitalizace křivek
- jednotlivé prvky mohou být opatřeny barevnou informací
- datově objemnější než bodový mrak

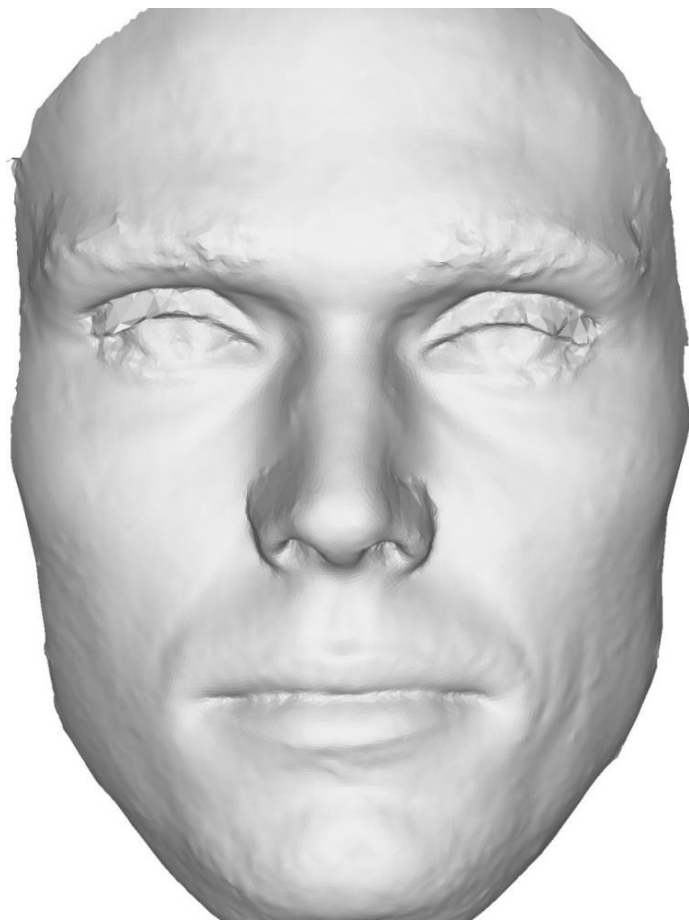

polygonální model (nalevo v umělém zbarvení, napravo v podobě drátěného modelu)

Různé úrovně informace – polygonální síť a barevná informace

nestínovaný polygonální model
bez barevné informace

stínovaný polygonální
model

polygonální model s
barevnou informací

aktuální podoba závisí na metodě záznamu, editaci modelu a nastavení zobrazení

Různé úrovně informace – typy barevné informace

přiřazení barvy **přímo jednotlivým prvkům modelu** (vrcholům, hranám nebo facetám) -> závislost detailů barevného zobrazení na detailech modelu

70 000 vrcholů

30 000 vrcholů

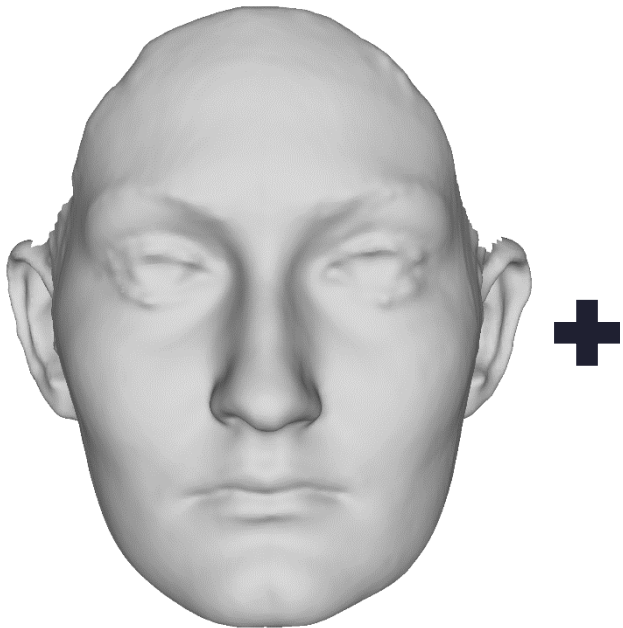
5 000 vrcholů

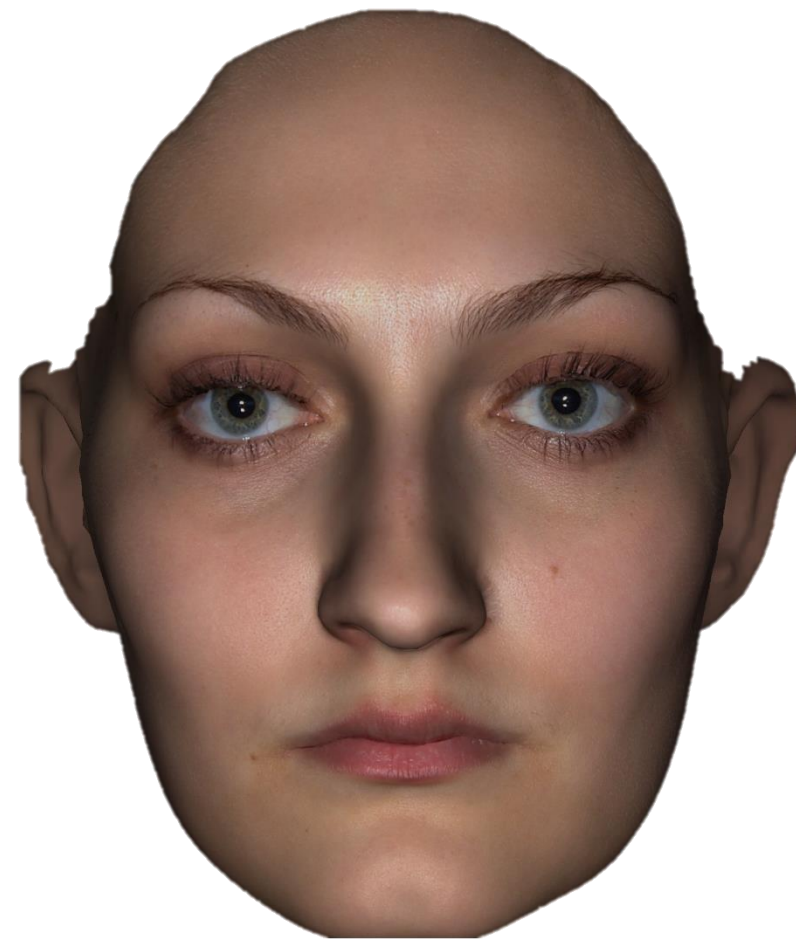
Různé úrovně informace – typy barevné informace

textura – obrázek, kterým je model potažen

- samostatný obrazový soubor (např. jpg formát)
- barevná informace nezávislá na rozlišení modelu
- model uložen ve více souborech (soubor modelu + soubor materiálu + soubor textury)

+

5 000 vrcholů

Formáty 3D modelů

.obj

- geometrie, barva a materiálové vlastnosti
- barva ve formě informace přiřazené vrcholům i ve formě textury
- univerzální

.ply

- geometrie a barva
- barva přiřazená vrcholům nebo ve formě textury

.stl

- pouze geometrie
- dva formáty – *Ascii* a *Binary* – *Ascii* je uspořádanější, *binary* menší
- pokud polygonální síť obsahuje díry, některé programy hlásí chybu

Existují velmi univerzální programy (např. Blender), ale také programy pracující s velmi omezeným množstvím formátů (např. Landmark).

Vlastnosti polygonální sítě

PŘESNOST DIGITÁLNÍCH MODELŮ

Míra shody mezi vzájemnou polohou vrcholů modelu a vzájemnou polohou jim odpovídajících bodů zobrazovaného objektu

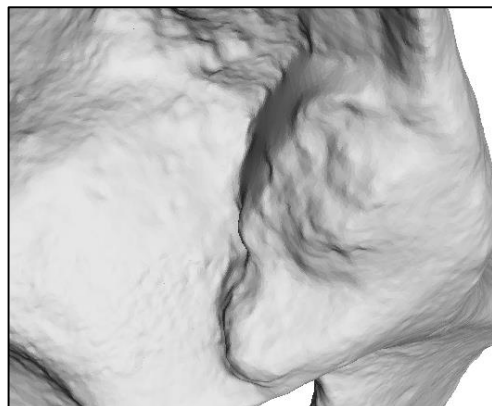
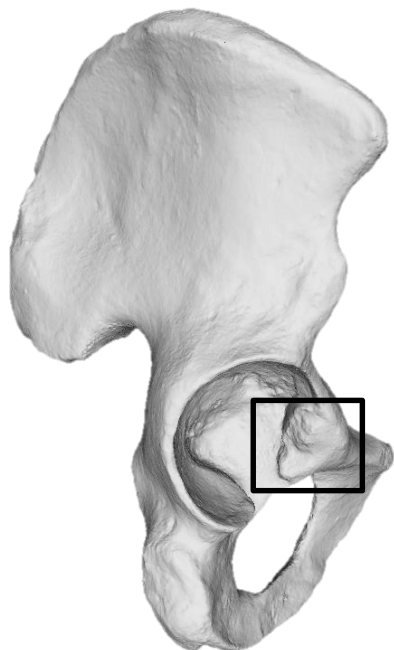
ROZLIŠENÍ

Počet vrcholů modelu na jednotku plochy (nejčastěji in² nebo cm²)

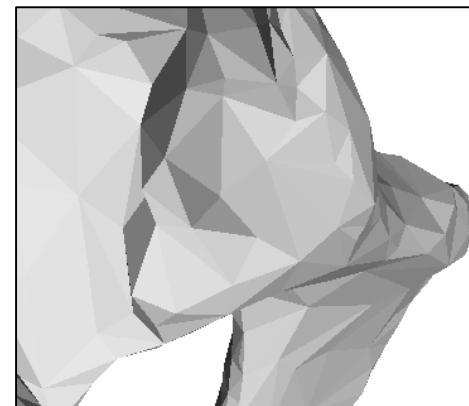
Dáno přesností záznamových metod a následnými úpravami modelu

DETAILNOST

Velikost rozlišitelných prvků

523 vrcholů/cm²
(70 Mb)

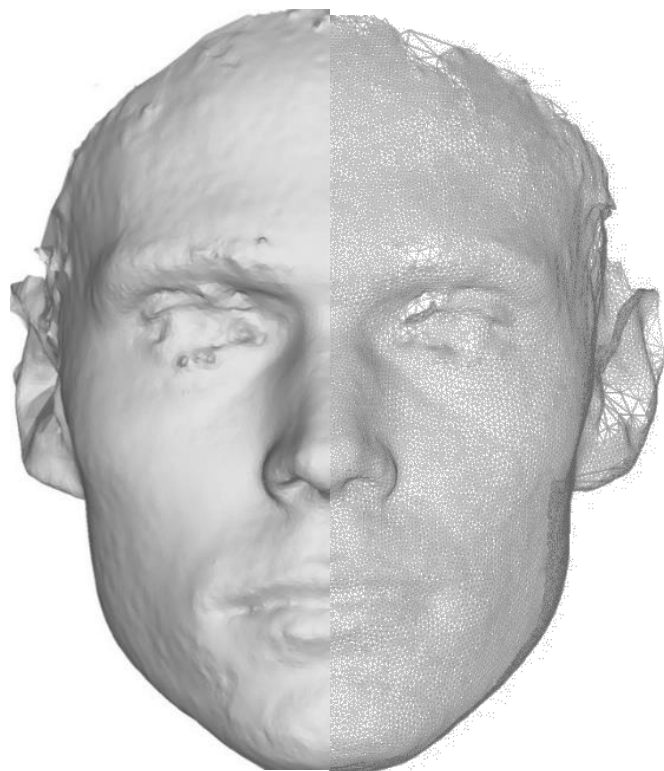

2 vrcholy/cm²
(0,2 Mb)

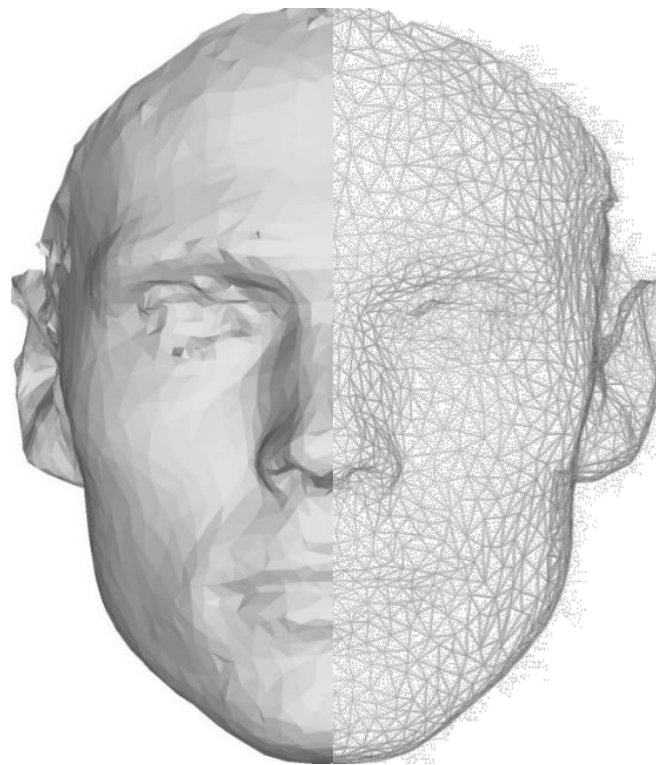

Vlastnosti polygonální sítě

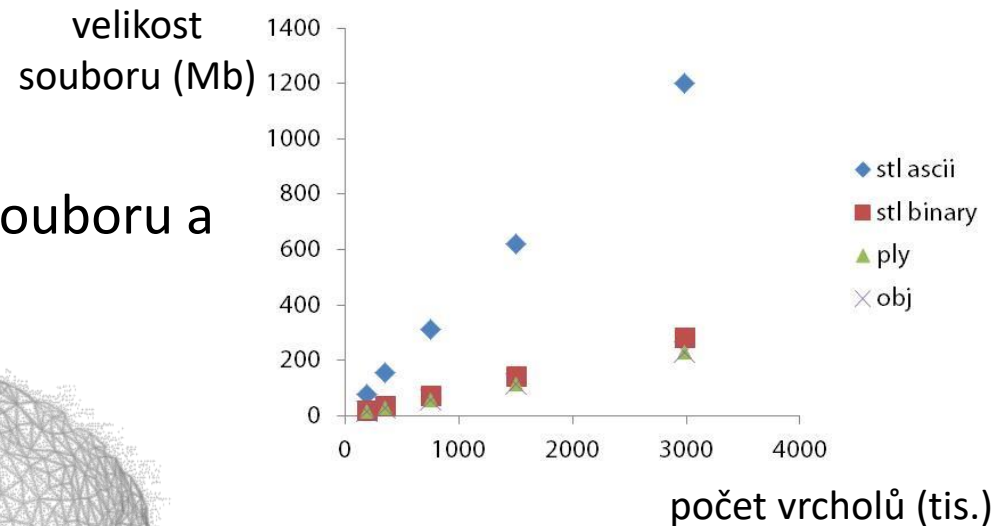
se zvyšujícím se počtem polygonů modelu stoupá velikost souboru a nároky na výpočetní výkon potřebný pro jeho zpracování

60 tis. polygonů/30 tis. vrcholů

5 tis. polygonů/2,5 tis. vrcholů

Rozlišení je vždy kompromisem mezi technickými možnostmi a potřebnou detailností.

Tvorba 3D modelů

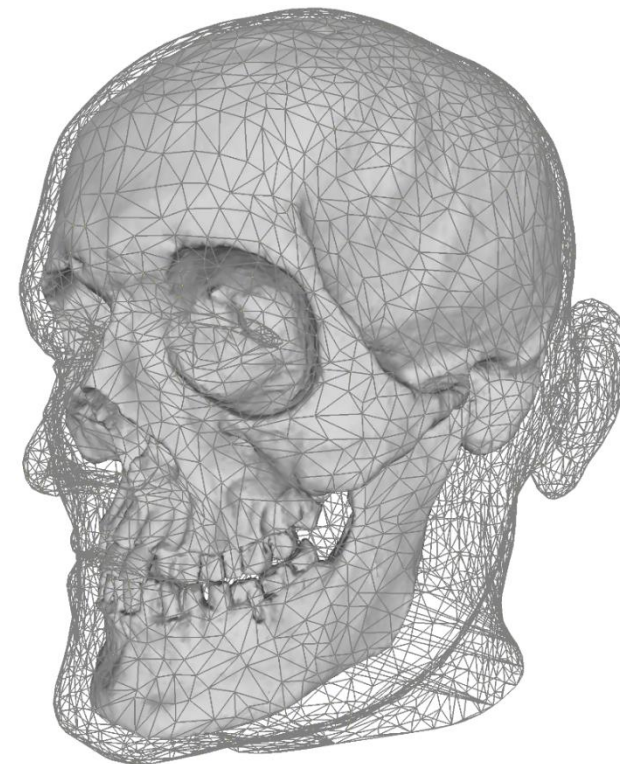
neexistuje jediná metoda, vhodná pro všechny typy objektů a zaznamenávající všechny vlastnosti!!!

barevná informace

vnější tvar

vnitřní struktura

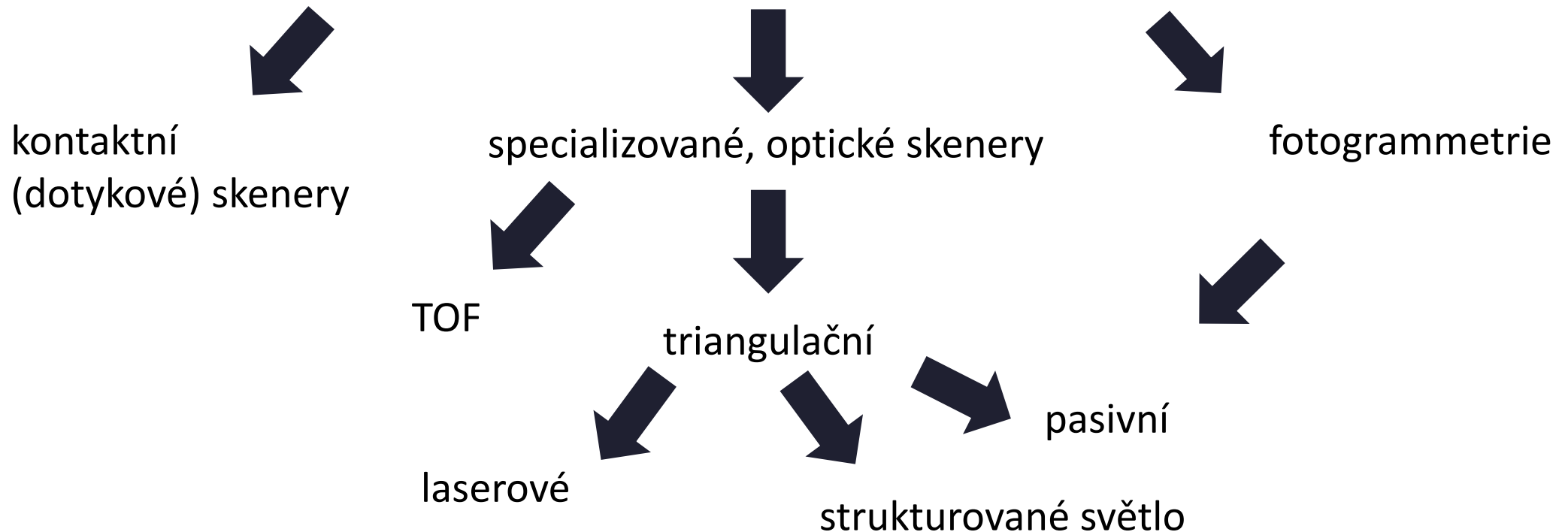
povrchové skenery a fotogrammetrie

lékařské zobrazovací přístroje (CT a MRI)

(3D modelování zde ignorujeme)

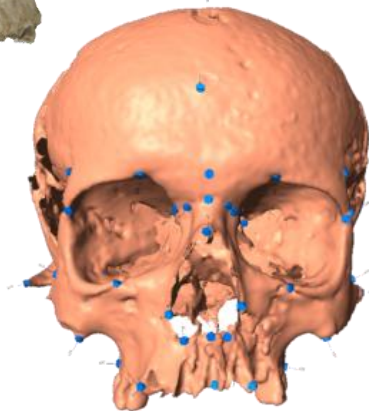
Skenery a fotogrammetrie

- snímají 3D souřadnice bodů na povrchu objektů (základ polygonálního modelu)
- primárním výstupem **jsou přímo 3D polygonální sítě** nebo **bodové mraky**
- mohou snímat barevnost
- přesnost a rozlišení skenerů jsou dány technickými možnostmi použitých metod – až setiny mm

Povrchové snímání – kontaktní skenery

- prostorová poloha **diskrétních bodů a křivek**
- přesný záznam malého objemu dat
- použitelné na všechny pevné materiály
- pro snímání živých osob pomalé

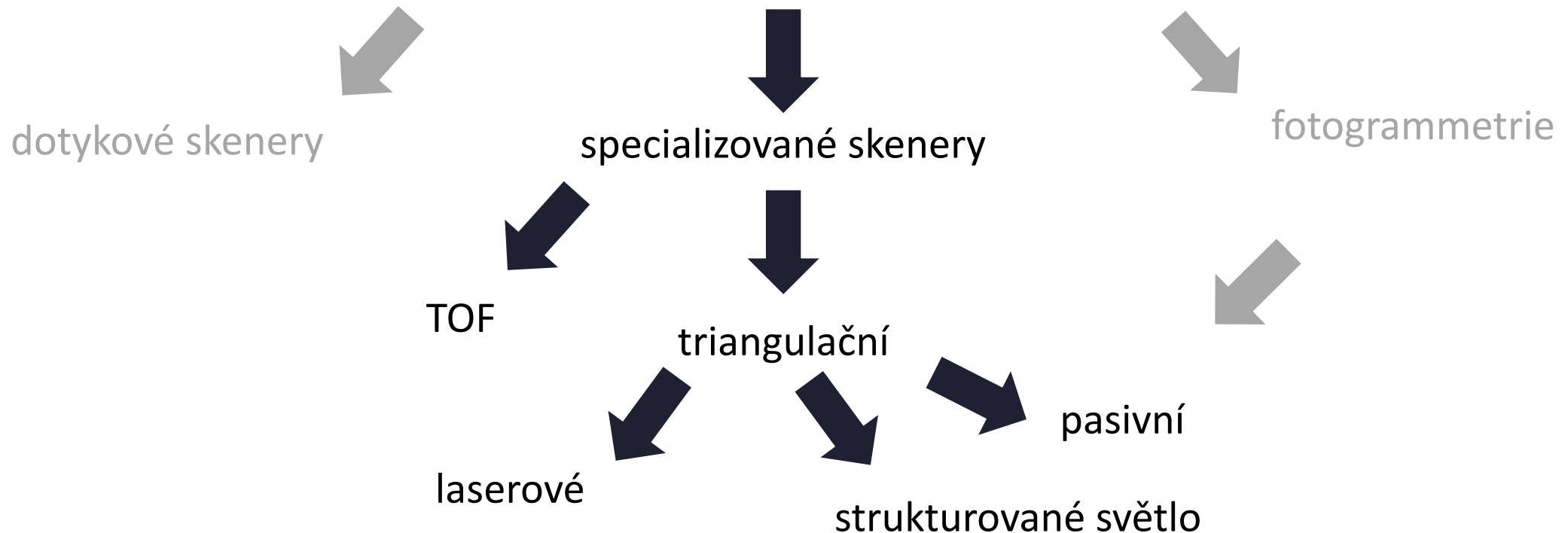

	A	B	C	D	E
1			X	Y	Z
2	Glabella	G	40.4949	77.5309	-53.3918
3	Nasion	N	43.6306	63.6147	-42.2136
4	Rhinion	RH	47.2065	33.9973	-38.6582
5	Nasospinale	NS	50.6423	21.892	-29.7156
6	Prosthion	P			
7	Sutura frontonasalis dx	NFdx	40.1056	76.5006	-53.0574
8	Apertion dx	APTdx	33.88	40.6853	-41.3799
9	Nariale dx	NRdx	40.236	33.2237	-40.741
10	Upper caninus dx	UPdx	31.086	20.3086	-32.4393
11	Sutura frontonasalis sin	NFsin	44.4708	76.937	-55.0593
12	Apertion sin	APTs	58.4686	41.7015	-47.4852
13	Nariale sin	NRsin	53.9856	34.4615	-44.3603
14	Upper caninus sin	UPsin	67.7064	23.6253	-41.0195
15	Dakryon dx.	Ddx	32.7261	69.3356	-56.4366
16	Supraorbital point med dx	SORdx	16.132	83.8027	-51.9316
17	Frontomolare orbitale dx	FMOdx	-6.0274	67.2627	-54.6342
18	Zygoorbitale dx	ZORdx	19.1816	51.0802	-47.6936
19	Dakryon sin.	Dsin	48.8422	69.0466	-62.2138
20	Supraorbital point med sin	SORSin	67.9887	85.2878	-63.6328
21	Frontomolare orbitale sin	FMOsin	83.4629	74.1882	-75.6004
22	Zygoorbitale sin	ZORSin	65.4713	53.5129	-60.6178
23	Frontotemporale dx.	FTdx	-6.8879	84.7119	-60.2864
24	Frontomolare temporale dx.	FMTdx	-8.5617	70.9275	-59.1941
25	Jugale dx	JUGdx	-13.4906	48.7757	-63.3576
26	Zygion dx	ZYGdx	-24.4377	42.3221	-81.6333
27	Zygomaxillare dx	ZMDx	2.9574	31.8156	-48.7617
28	Ectomolare dx	EKTdx	11.5348	17.6296	-59.5029
29	Frontotemporale sin.	FTsin	79.8555	92.1069	-81.1312
30	Frontomolare temporale sin.	FMTsin	83.3585	79.3837	-82.2587

Povrchové snímání – bezkontaktní skenery

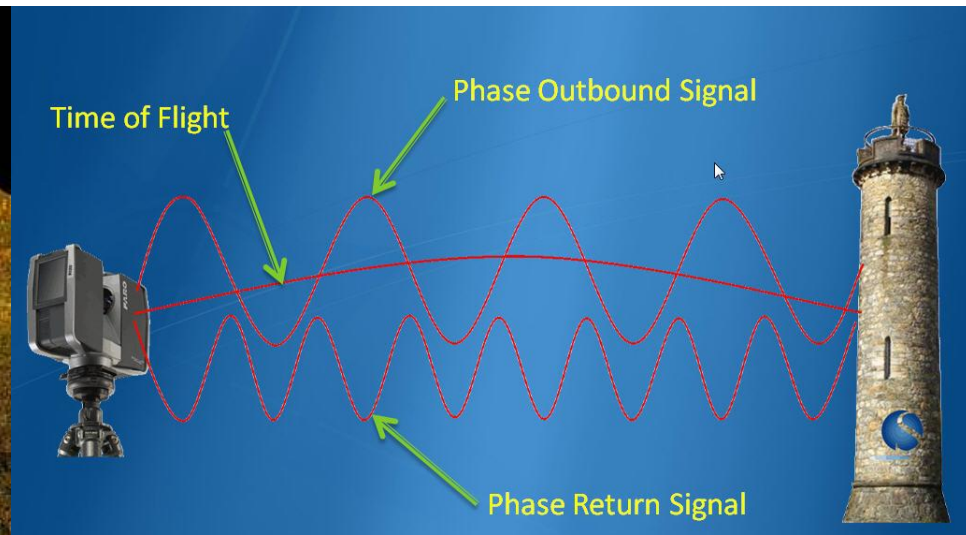
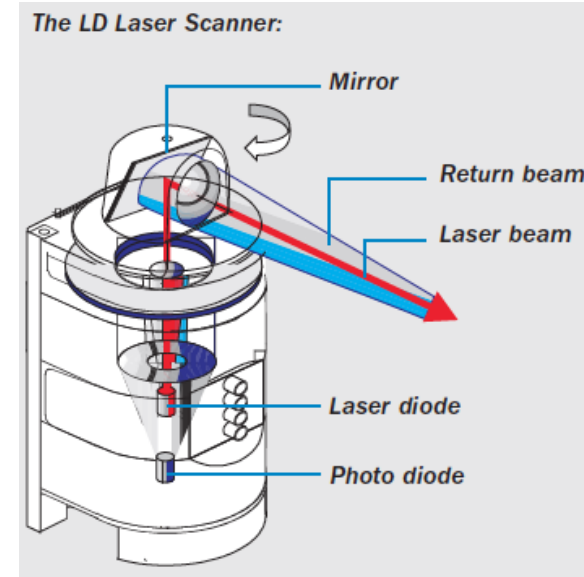
- na principu optiky snímají vnější tvar objektu a někdy i jeho barevnost
- mohou snímat barvu
- dobře zaznamenávají povrch kostí i vnější povrch těla (některé)
- nevhodné pro průsvitné a průhledné objekty

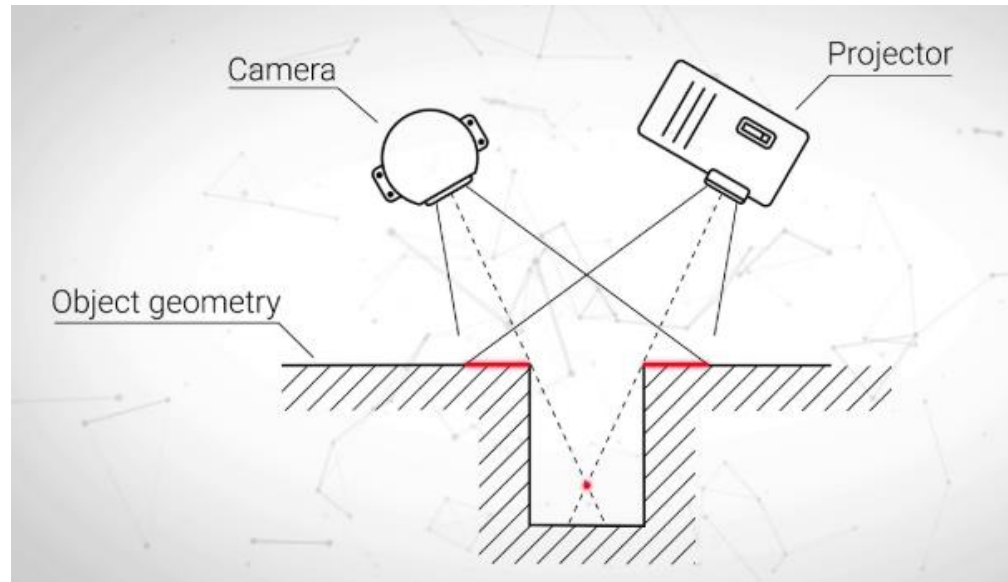
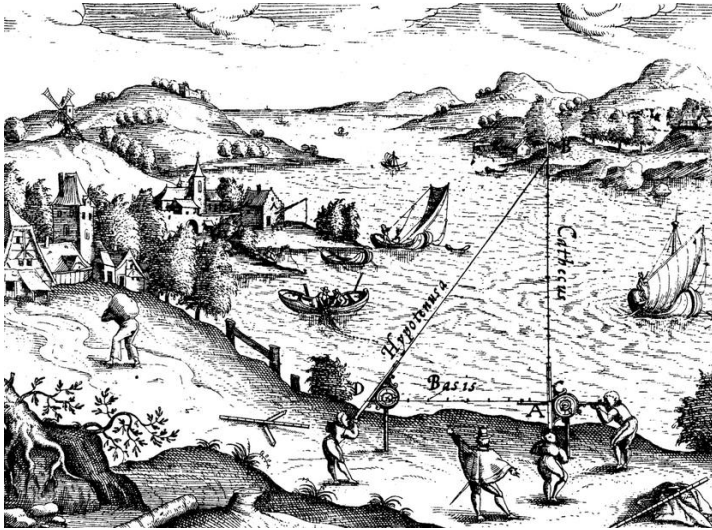
Povrchové snímání – TOF a fázové skenery

- měří scénu na základě doby letu laserového paprsku od skeneru k cíli nebo změny jeho fáze během této cesty
- používáno pro větší scény (archeologie, památky)
- pro kosterní pozůstatky **nedostatečná přesnost** – designováno především pro účely mimolaboratorní 3D dokumentace

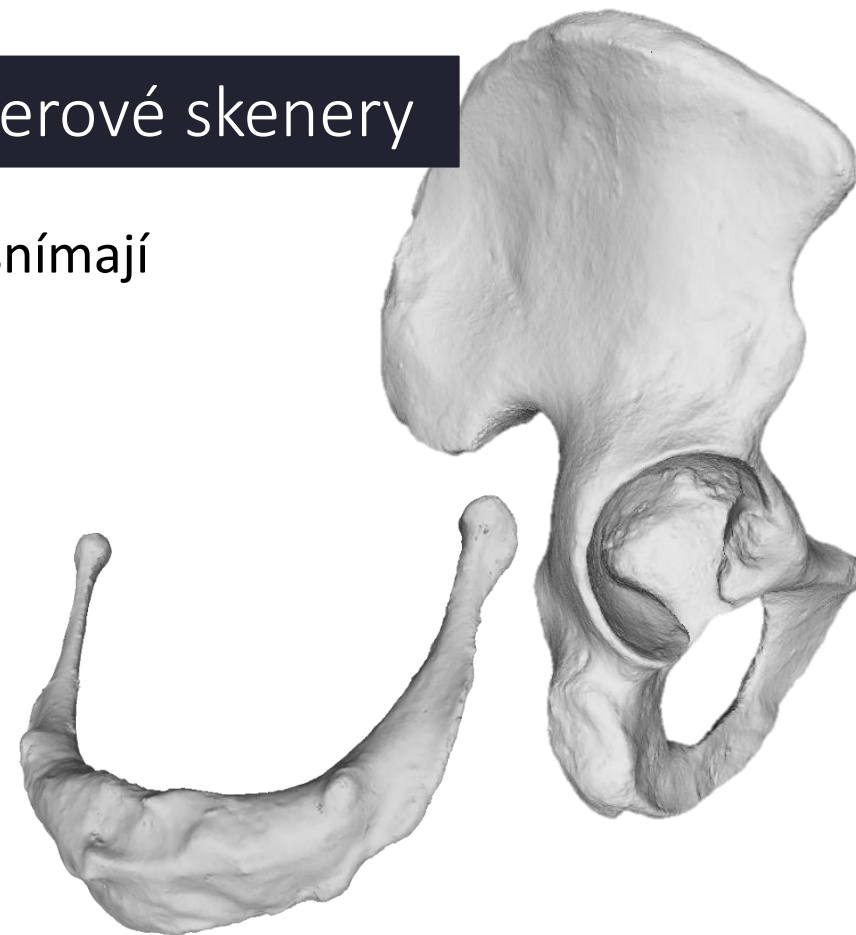
Povrchové snímání – triangulační skenery

- prostorovou polohu bodů objektu vypočítávají na základě triangulace polohy vůči dvěma triangulačním bodům
- vhodné pro objekty ve velikostním rozmezí mm až ca 3 metrů
- body povrchu musí být triangulovány – musí být viditelní z obou (ze všech) referenčních bodů

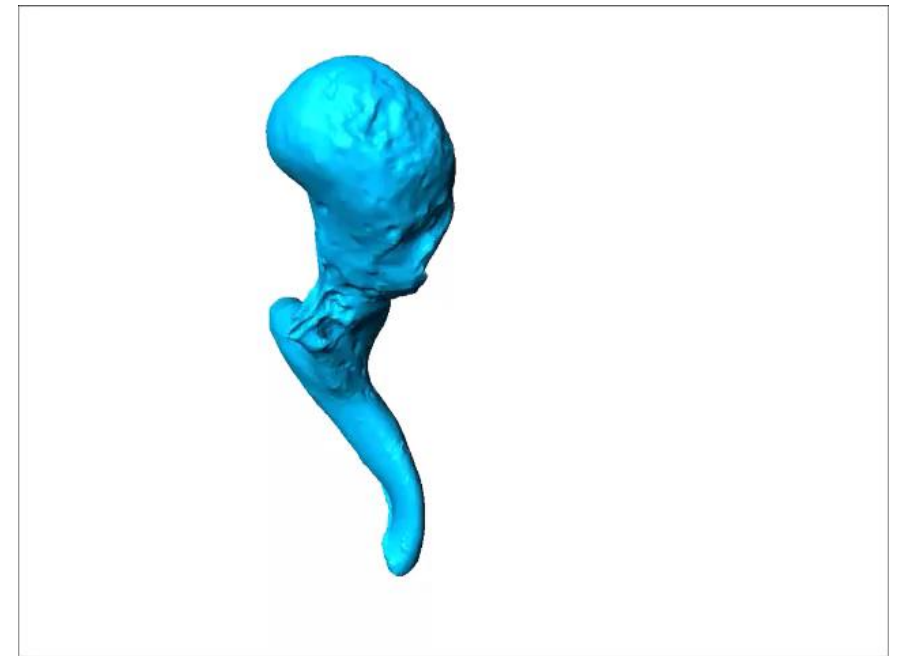
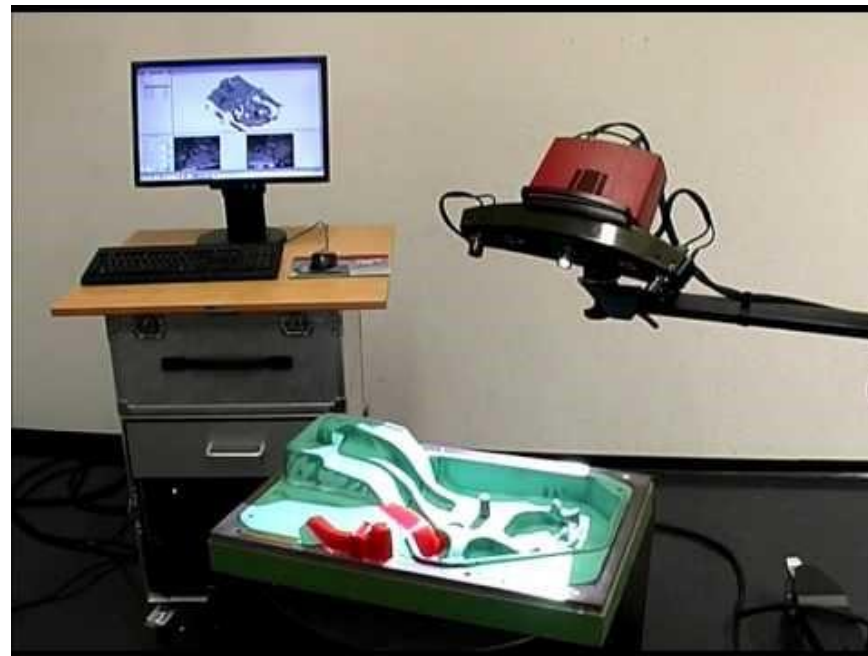
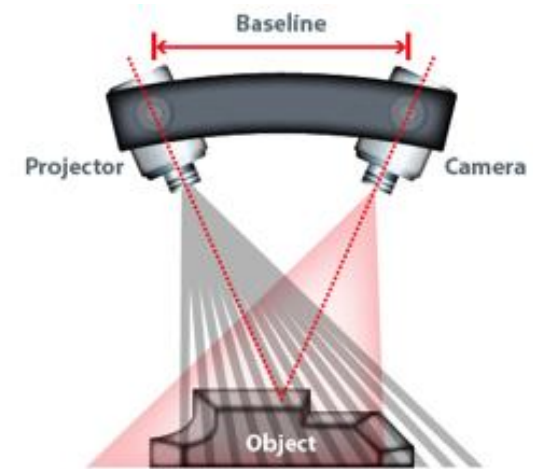
Povrchové snímání – triangulační skenery – aktivní laserové skenery

- z jednoho bodu promítají **jednu** či **více linií** a z druhého bodu snímají deformaci jejich obrazu na povrchu objektu
- rozlišení až v řádu setin mm
- záznam zpravidla v řádu jednotek či desítek sekund
- v Lamorfě skener NextEngine

Povrchové snímání – triangulační skenery – aktivní skenery se strukturovaným sv.

- promítají komplexní obrazce
- rozlišení až v řádu desítek mikrometrů (obecně detailnější než laserové)
- záznam v řádu sekund

Povrchové snímání – triangulační skenery – pasivní/optické skenery

- triangulují prostorové souřadnice z dvou a více snímků, pořízených synchronizovanými kamerami z různých úhlů
- rozlišení prvků na fotografiích -> ztotožnění -> výpočet prostorové polohy s rozdílů jejich uspořádání na různých fotografiích
- velmi rychlé (3,5 ms), designováno především na snímání živého člověka
- problém s ochlupenými a lesklými částmi těla

Vectra XT – celotělový skener

- 6 kamer
- záznam hlavy a horní části trupu v rozsahu busty
- délka hrany polygonů v obličeji – 1,2 mm

Povrchové snímání – triangulační skenery – pasivní/optické skenery

Vectra M1 – stolní obličejový skener

- 2 kamery
- pro záznam obličeje nutné kombinovat více skenů

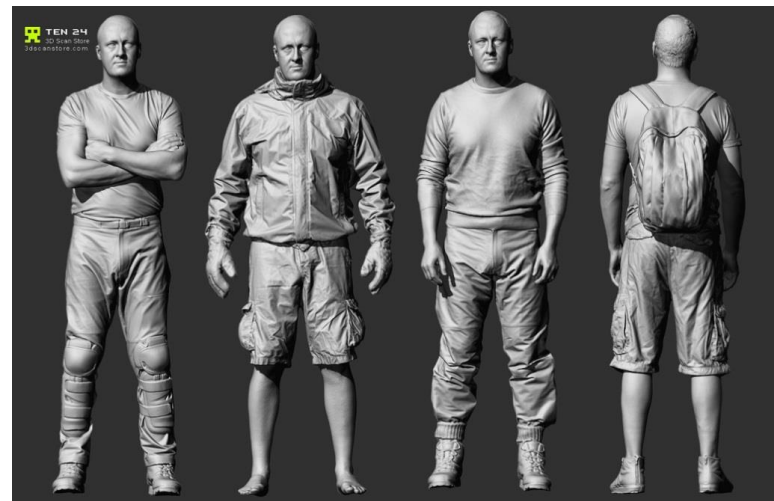
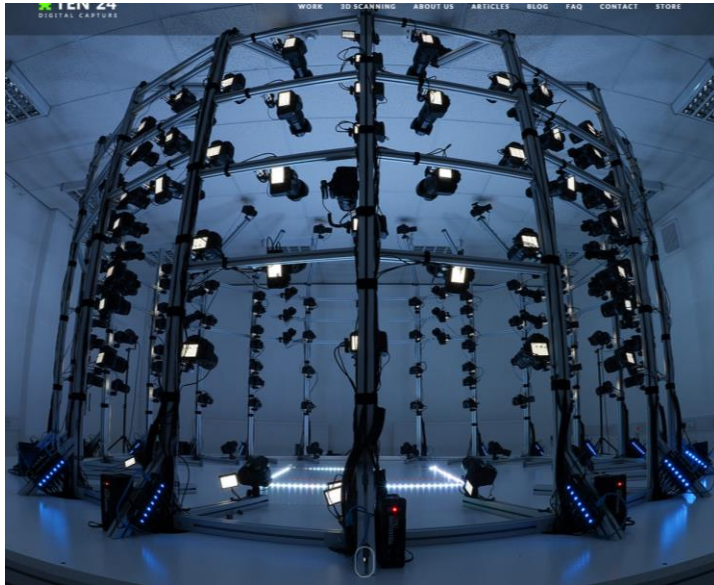
Vectra H1 – ruční skener

- 2 kamery
- záznamové pole 270mm (V) x 165mm (Š) x 100mm (H)
- pro záznam obličeje nutné kombinovat více skenů

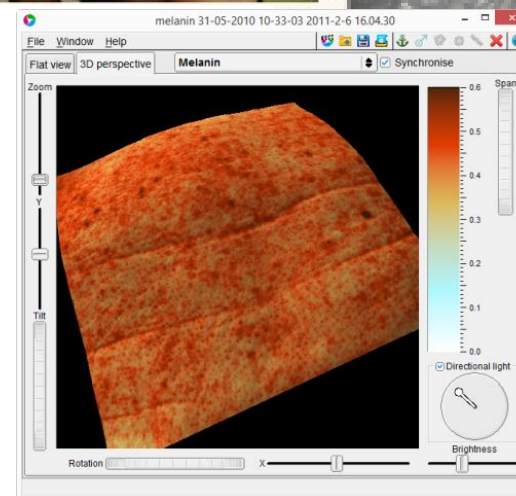
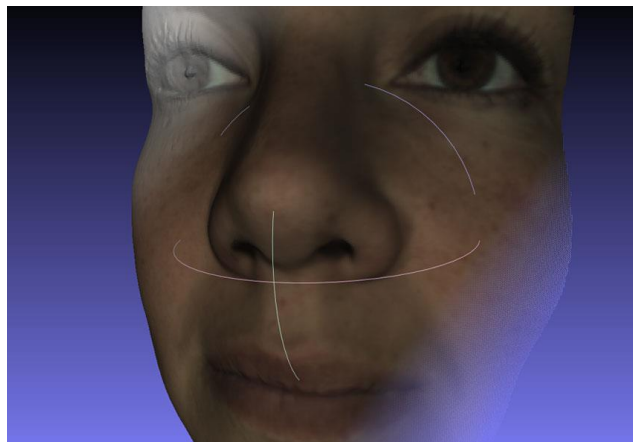
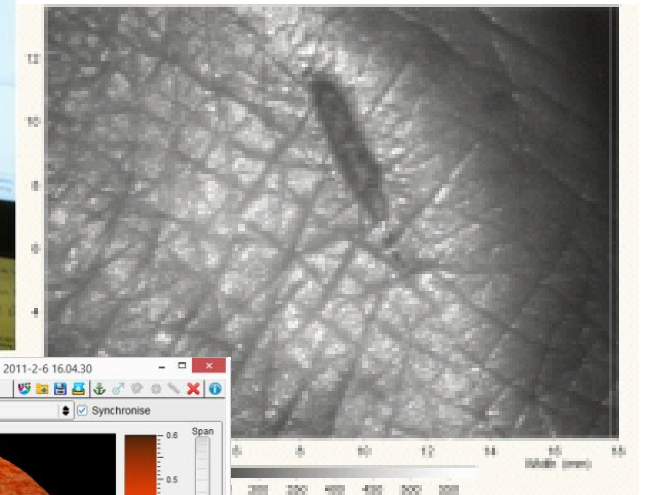
Povrchové snímání – triangulační skenery – pasivní/optické skenery

- soustavy synchronizovaných fotoaparátů

Povrchové snímání – triangulační skenery – pasivní/optické skenery

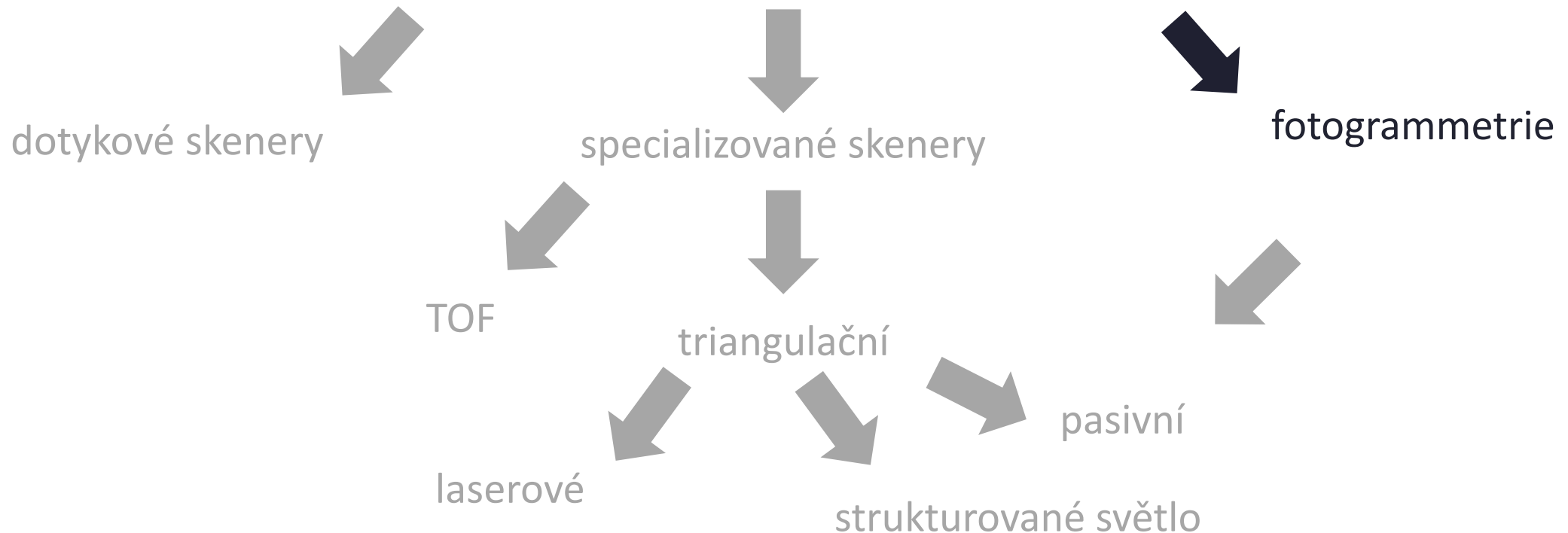
- přístroje konstruované pro snímání různých detailů

Povrchové snímání – bezkontaktní skenery

- na principu optiky snímají vnější tvar objektu a někdy i jeho barevnost
- mohou snímat barvu
- dobře zaznamenávají povrch kostí i vnější povrch těla (některé)
- nevhodné pro průsvitné a průhledné objekty

Povrchové snímání – fotogrammetrie

- generování 3D dat ze série fotografií pořízených fotoaparátem z různých úhlů

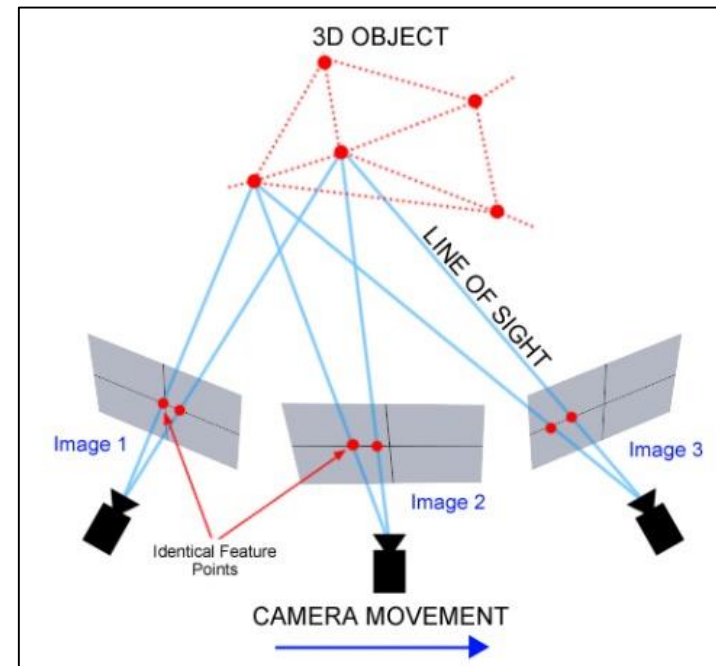

+ desítky dalších

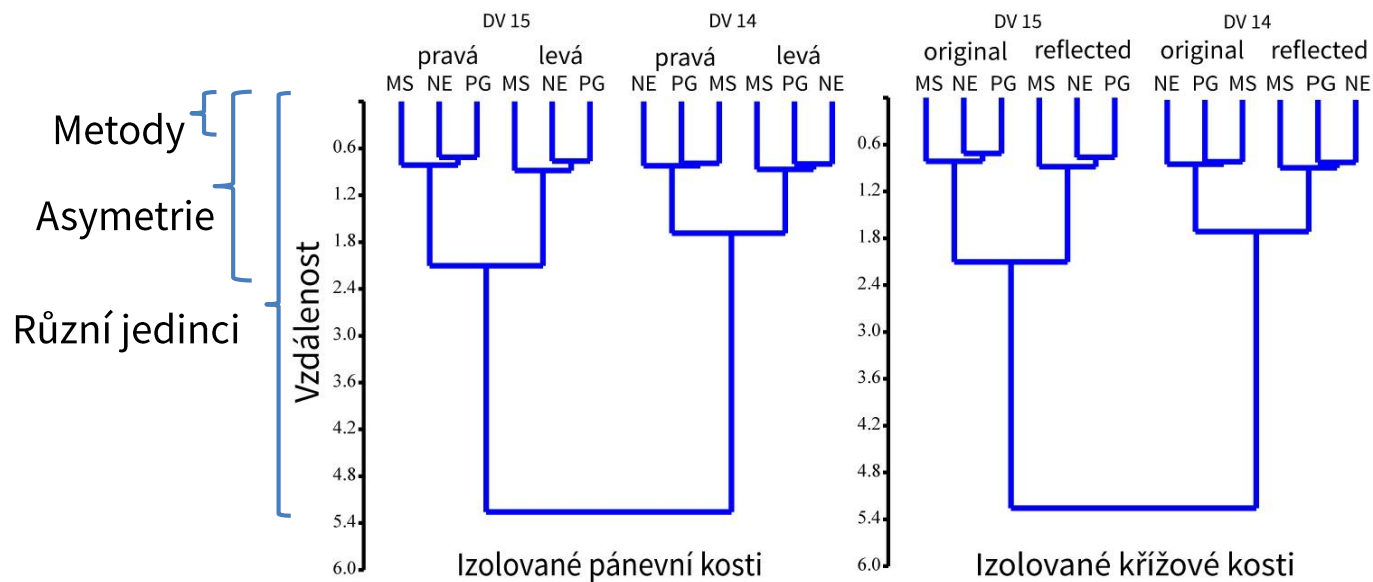
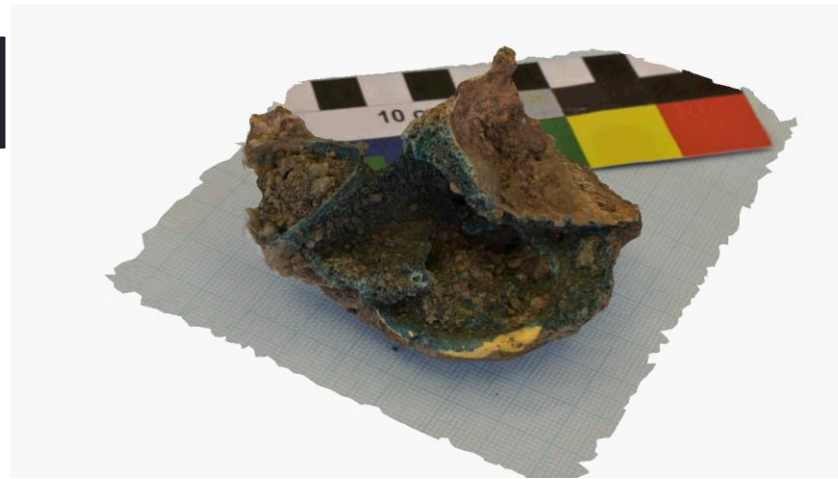
Software

- rozezná stejné prvky na různých fotografiích
- na základě vzájemné polohy bodů na různých snímcích uspořádá fotografie v prostoru
- trianguluje trojrozměrnou podobu zaznamenaného, včetně barevné informace

Povrchové snímání – fotogrammetrie

- vysoká míra flexibility
- přesnost srovnatelná se skenery
- pouze na stabilní objekty s povrchovou texturou
- umožňuje tvorbu 360° modelů bez kombinování modelů (PhotoScan)

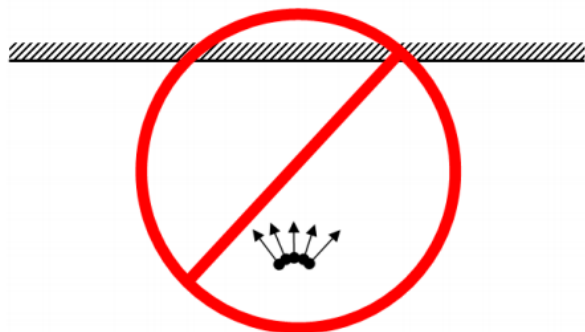

Povrchové snímání – snímky

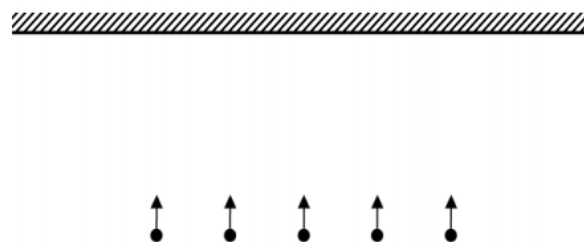
Algoritmus získává veškeré informace o poloze a orientaci jednotlivých snímků v prostoru, distorzi optické soustavy a morfologii snímaných objektů z fotografií

- každá část modelovaného povrchu musí být zobrazena na třech a více snímcích

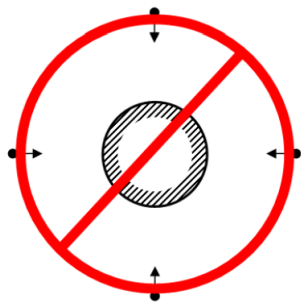
Facade (Incorrect)

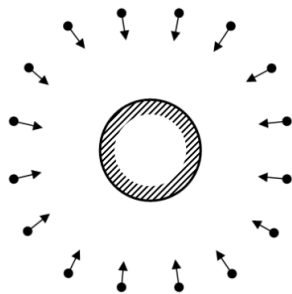
Facade (Correct)

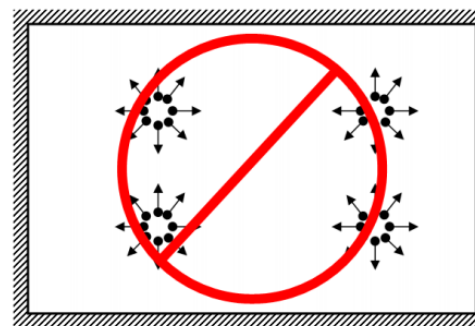
Isolated Object (Incorrect)

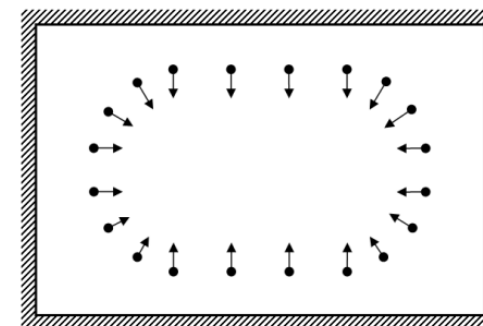
Isolated Object (Correct)

Interior (Incorrect)

Interior (Correct)

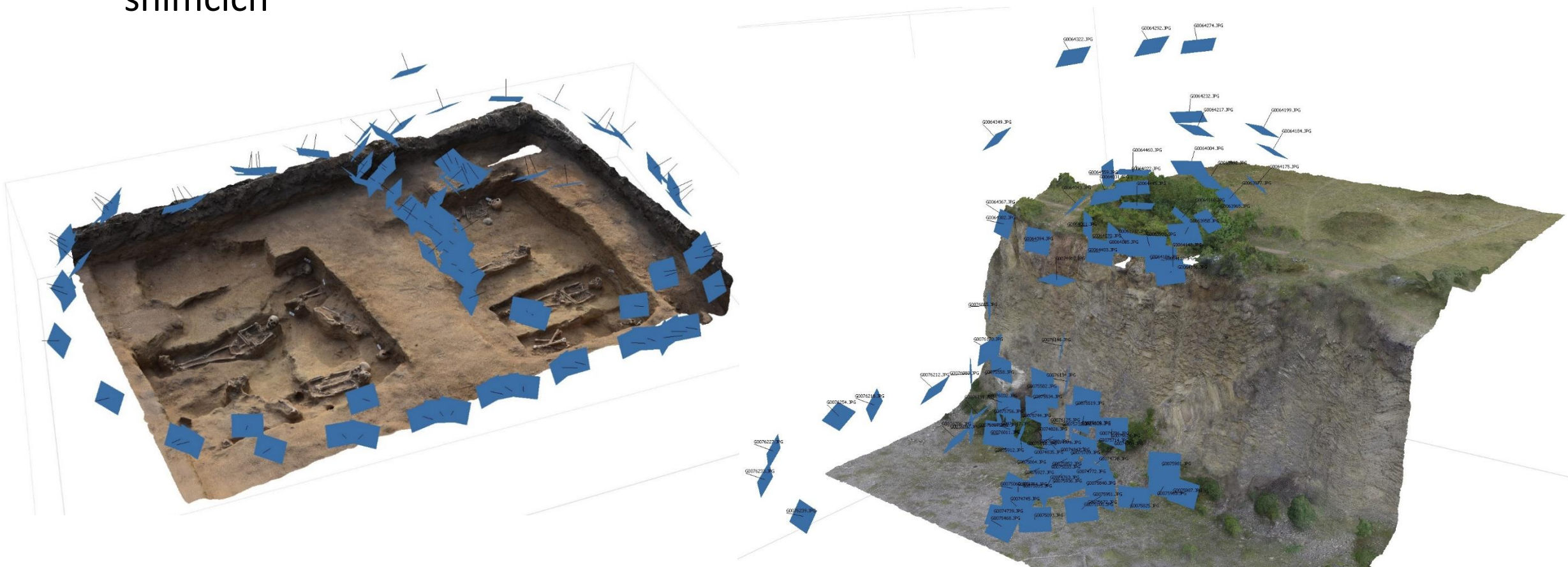

(<https://www.agisoft.com/support/tips-tricks/>)

Povrchové snímání – snímky

Algoritmus získává veškeré informace o poloze a orientaci jednotlivých snímků v prostoru, distorzi optické soustavy a morfologii snímaných objektů z fotografií

- každá část modelovaného povrchu musí být zobrazena na třech a více snímcích

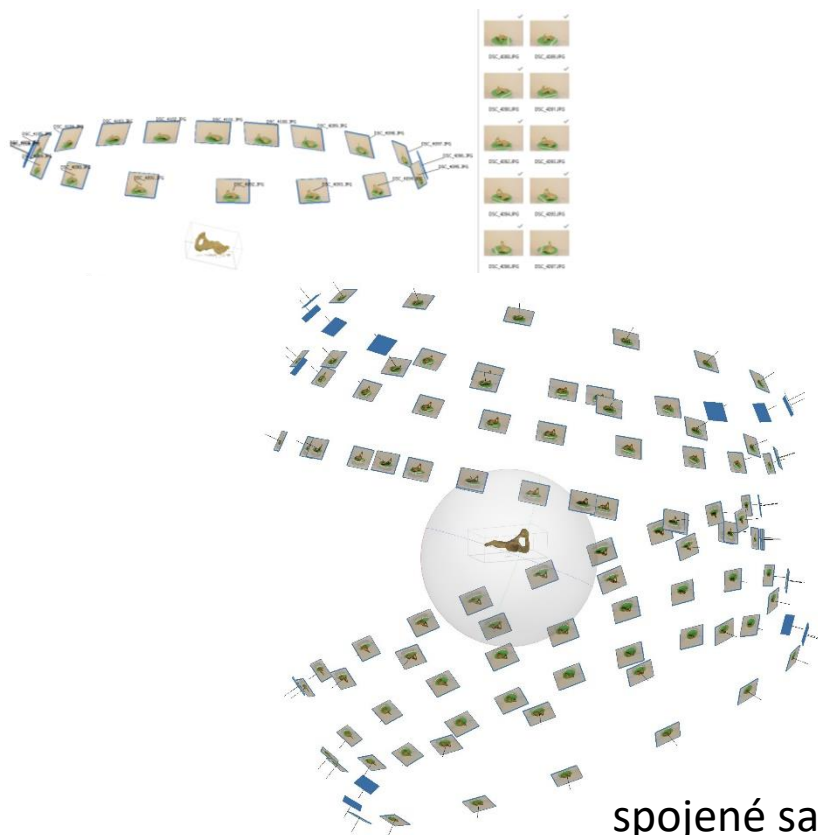
Povrchové snímání – snímky

Algoritmus získává veškeré informace o poloze a orientaci jednotlivých snímků v prostoru, distorzi optické soustavy a morfologii snímaných objektů z fotografií

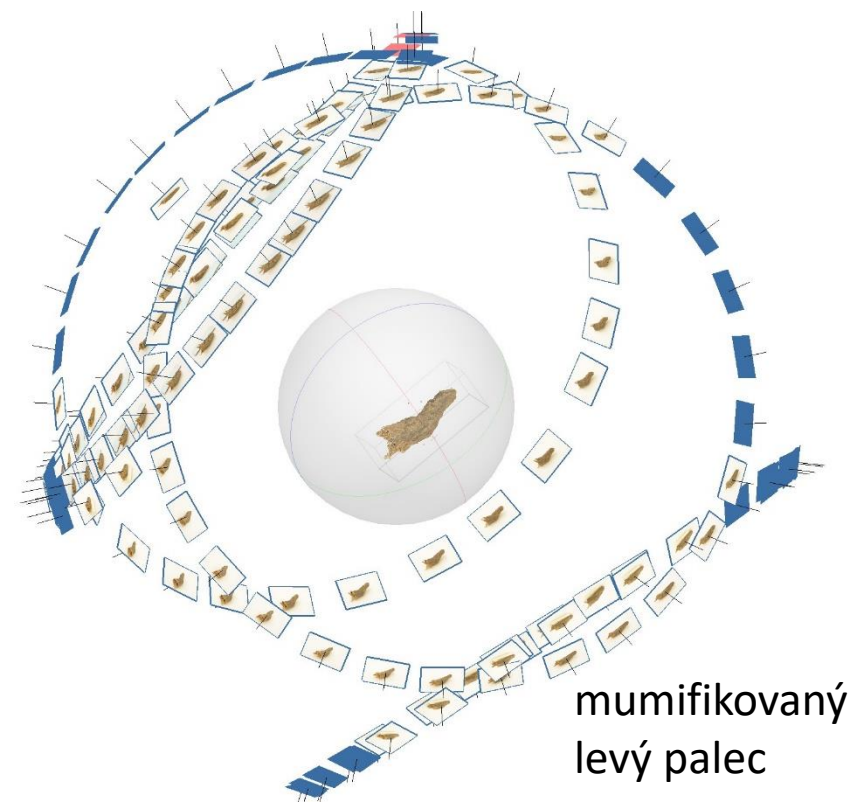
- o každá část modelovaného povrchu musí být zobrazena na třech a více snímcích

ca 110 fotografií

spojené sady

mumifikovaný
levý palec

Povrchové snímání – snímky

Algoritmus získává veškeré informace o poloze a orientaci jednotlivých snímků v prostoru, distorzi optické soustavy a morfologii snímaných objektů z fotografií

- největší rozlišení
- co nejvíce místa na snímku

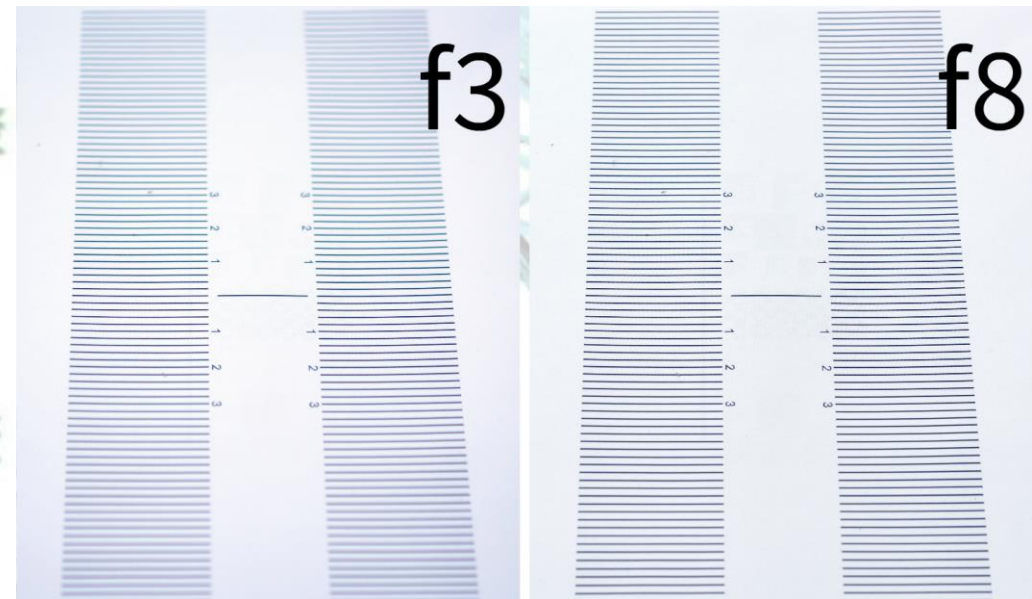
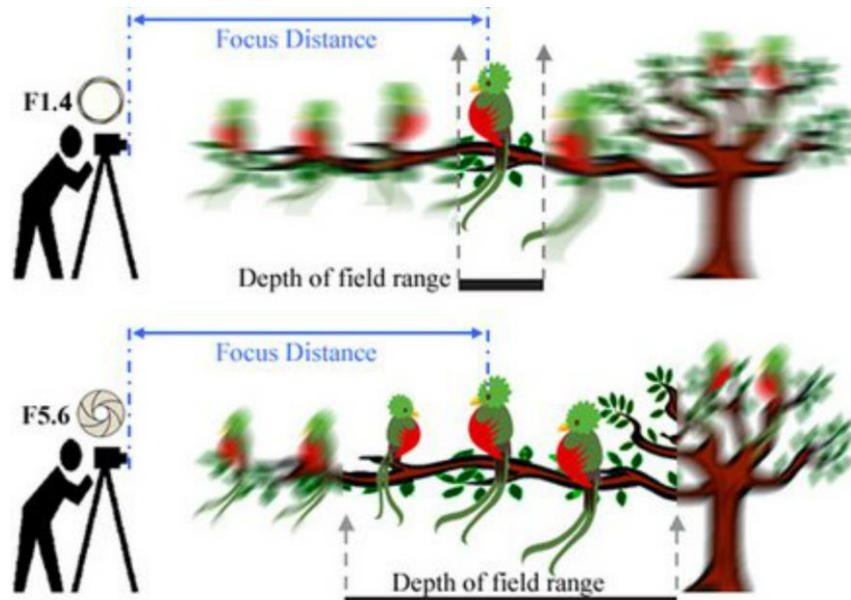
Povrchové snímání – snímky

Algoritmus získává veškeré informace o poloze a orientaci jednotlivých snímků v prostoru, distorzi optické soustavy a morfologii snímaných objektů z fotografií

- snímky by měly být co nejdetailejnější, nejostřejší a nejhomogennější

- manuální ostření
- vysoká hloubka ostrosti (clona)
- stativ nebo velmi rychlá závěrka
- dálkové ovládání nebo předsklopení zrcátka

Povrchové snímání – snímky

Algoritmus získává veškeré informace o poloze a orientaci jednotlivých snímků v prostoru, distorzi optické soustavy a morfologii snímaných objektů z fotografií

- snímky by měly být co nejdetailnější, nejostřejší a nejhomogennější

- bez lesklých a průsvitných předmětů
- bez pohybu na scéně
- manuální nastavení snímání
- bez zoomování
- bez pohyblivého a proměnlivého osvětlení
- bez úprav!

Objemové snímání

- metody zaznamenávají rozložení hmoty ve snímaném objemu
- záznam **vnitřní struktury, vnější podoby, ale ne barevnosti**
- **produktem nejsou 3D digitální modely, ale objemový záznam**
- relativně velké a finančně náročné (umístění, personál atd.)

výpočetní tomografie

magnetická rezonance

snímání řezů modelem

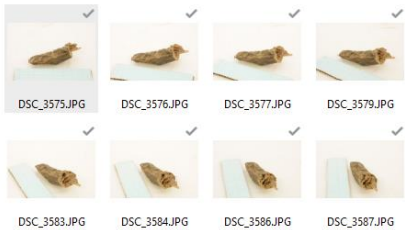

Agisoft Metashape

- samostatný, komerční software, který fotogrammetricky zpracovává digitální snímky do podoby 3D polygonálních modelů
- přesný, uživatelsky příjemný, spolehlivý
- verze Standard – zpracování snímků, generování mraku bodů a polygonálních modelů
- verze Pro – tvorba výškových modelů, georeferencování, škálování a měření, zpracování snímků mimo viditelné spektrum, 4D modelování,

Postup zpracování – příprava snímků

vstup

snímky splňující určité podmínky

objektu splňujícího určité podmínky

➔ vzájemné uspořádání fotografií v prostoru

↕ distorze fotografií

↓ 3D zaměření bodů na snímaném povrchu

↓ tvorba 3D polygonální sítě

← nasnímání povrchové barevnosti

výstup

celkem 142, s přiloženým měřítkem

- odstranění nevhodných a rozmazaných fotografií
- maskování fotografií – umožňuje zpracovat snímky s porušenými předpoklady

Postup zpracování – příprava snímků

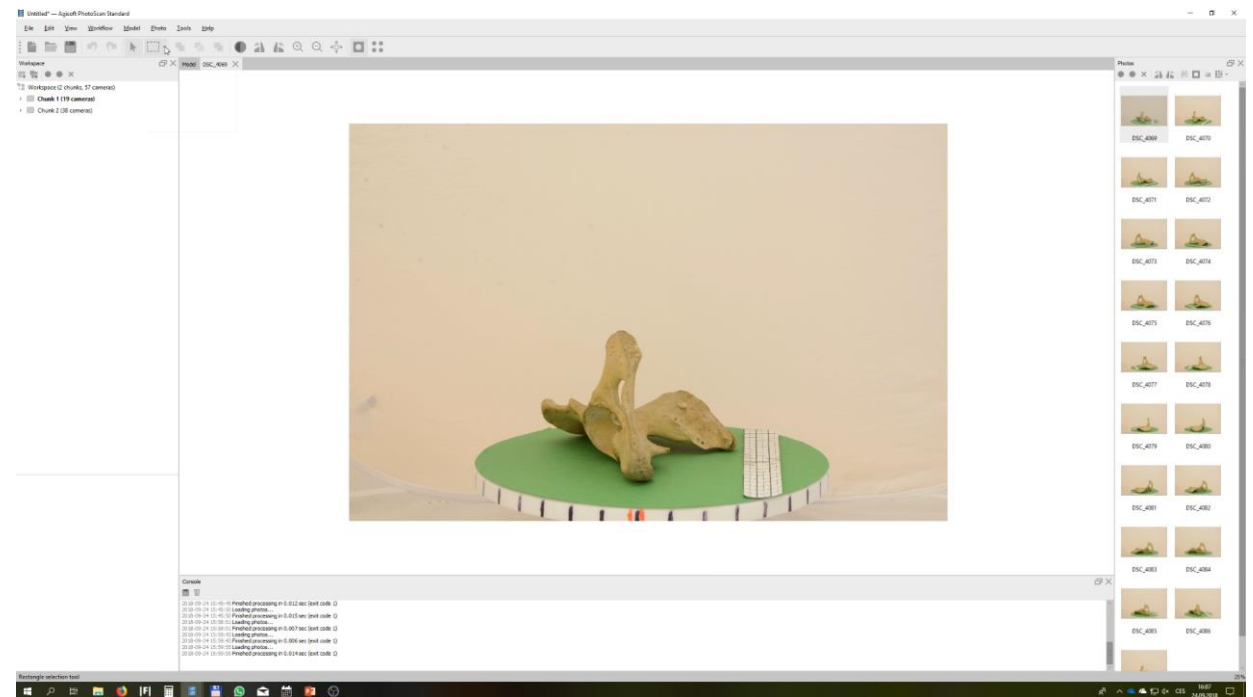
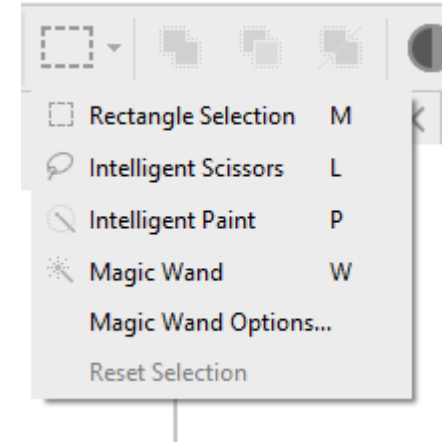
Maskování

KDY?

- pohyb na scéně
- rušivé předměty
- 360° skenování

JAK?

- ručně (*intelligent scissors* – *ctrl + LMB*)
- automaticky (například podle snímku pozadí)

Povrchové snímání – fotogrammetrie

vstup

vzájemné uspořádání
fotografií v prostoru

distorze fotografií

3D zaměření bodů na
snímaném povrchu

tvorba 3D polygonální
sítě

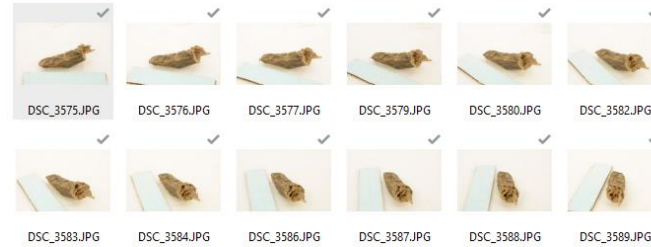
nasnímání povrchové
barevnosti

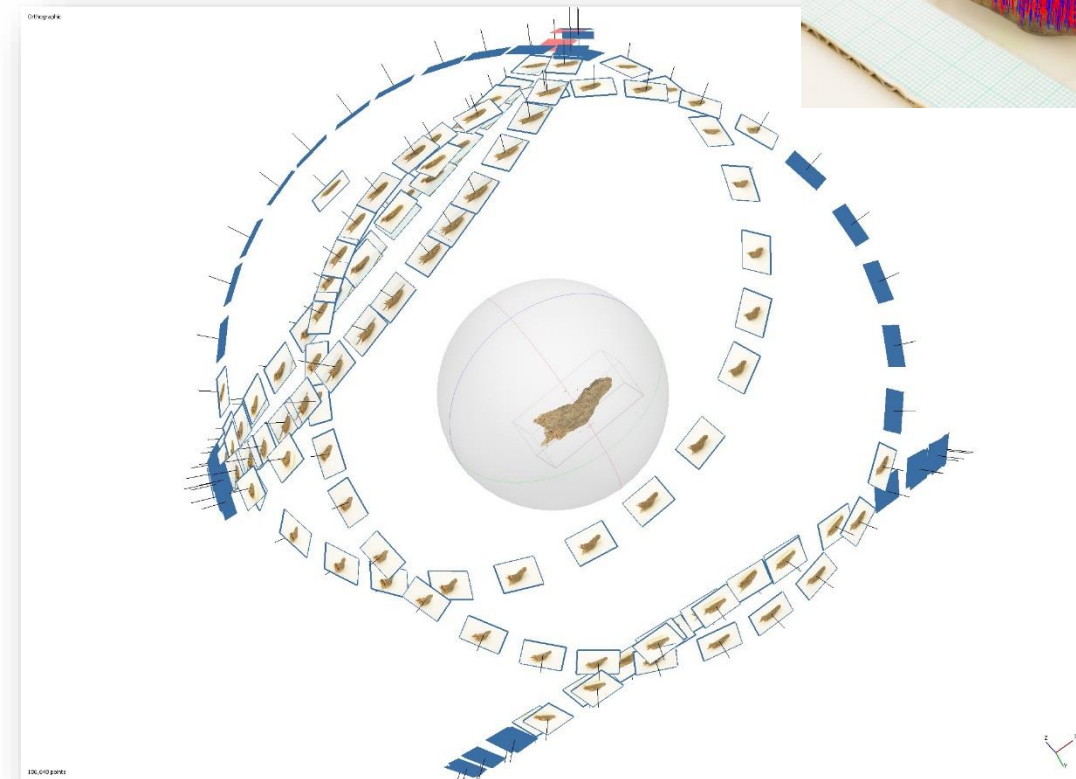
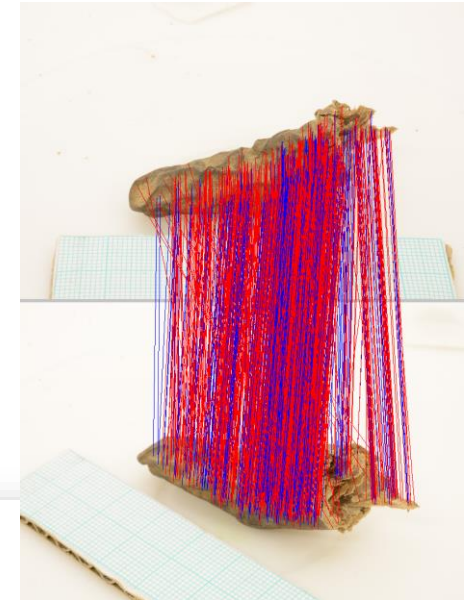
výstup

snímky splňující určité
podmínky

objektu splňujícího
určité podmínky

○ workflow > align photos

Povrchové snímání – fotogrammetrie

vstup

vzájemné uspořádání
fotografií v prostoru

distorze fotografií

3D zaměření bodů na
snímaném povrchu

tvorba 3D polygonální
sítě

nasnímání povrchové
barevnosti

výstup

snímky splňující určité
podmínky

objektu splňujícího
určité podmínky

point cloud

○ generování bodového mraku
workflow -> build dense cloud

Povrchové snímání – fotogrammetrie

vstup

vzájemné uspořádání
fotografií v prostoru

distorze fotografií

3D zaměření bodů na
snímaném povrchu

tvorba 3D polygonální
sítě

nasnímání povrchové
barevnosti

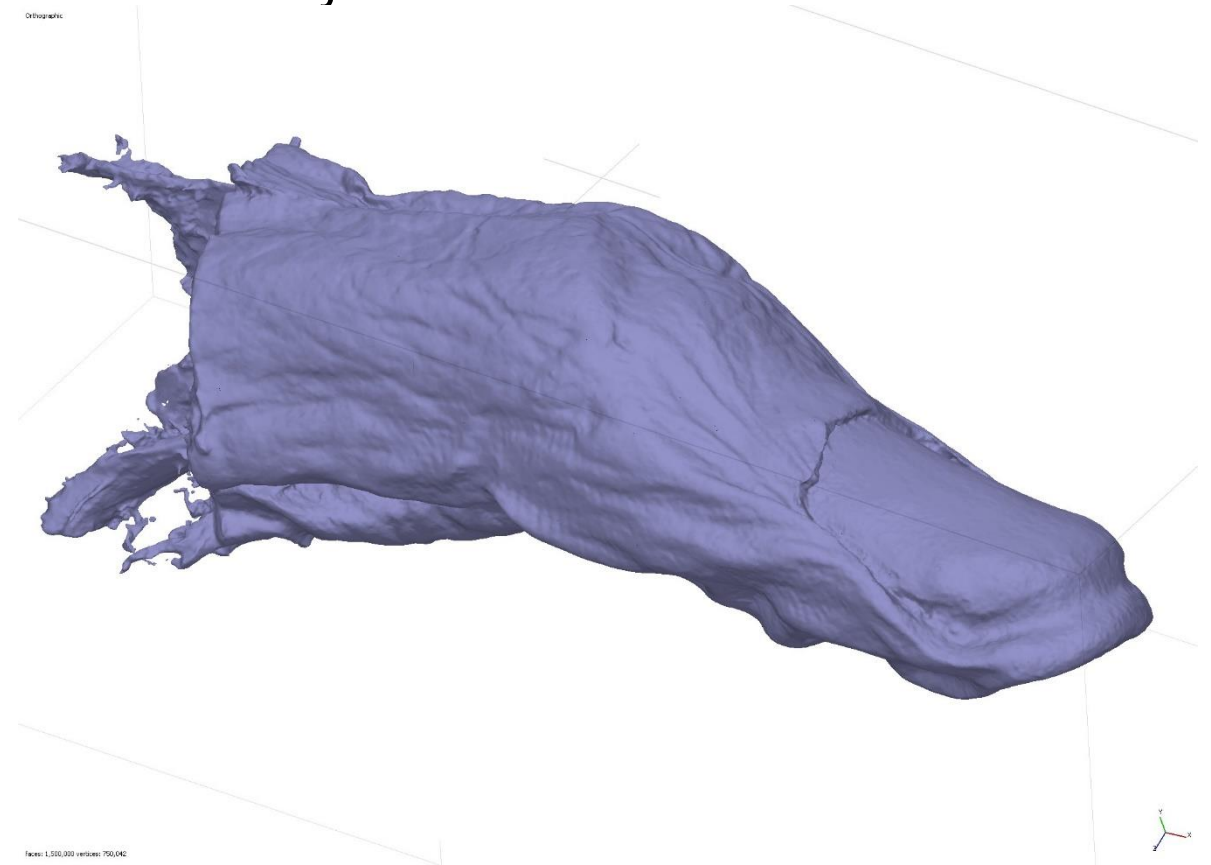
výstup

snímky splňující určité
podmínky

objektu splňujícího
určité podmínky

- vytvoření polygonálního modelu –
propojení bodů hranami a
redukce na požadovaný počet
facet

Workflow -> Build mesh...

Povrchové snímání – fotogrammetrie

vstup

vzájemné uspořádání
fotografií v prostoru

distorze fotografií

3D zaměření bodů na
snímaném povrchu

tvorba 3D polygonální
sítě

nasnímání povrchové
barevnosti

škálování

snímky splňující určité
podmínky
objektu splňujícího určité
podmínky

výstup

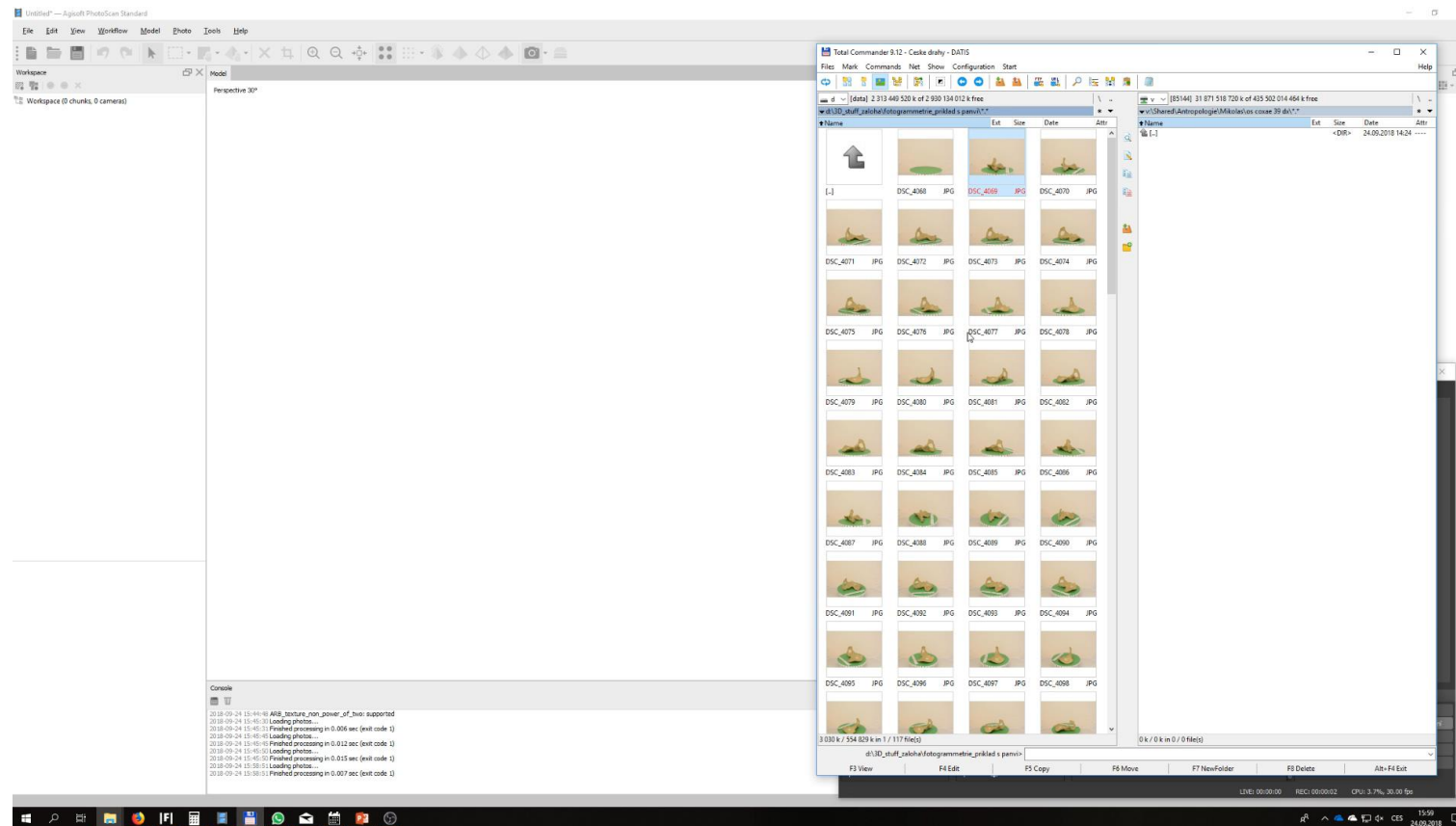
- generování textury ze vstupních fotografií

Workflow -> Build Texture...

Povrchové snímání – fotogrammetrie

- import se provádí přetažením snímků do okna programu
 přetažením do náhledového okna se snímky přidají do aktivního *chunku*
 přetažením do stromu projektu se snímky přidají do nového *chunku*

Povrchové snímání – fotogrammetrie

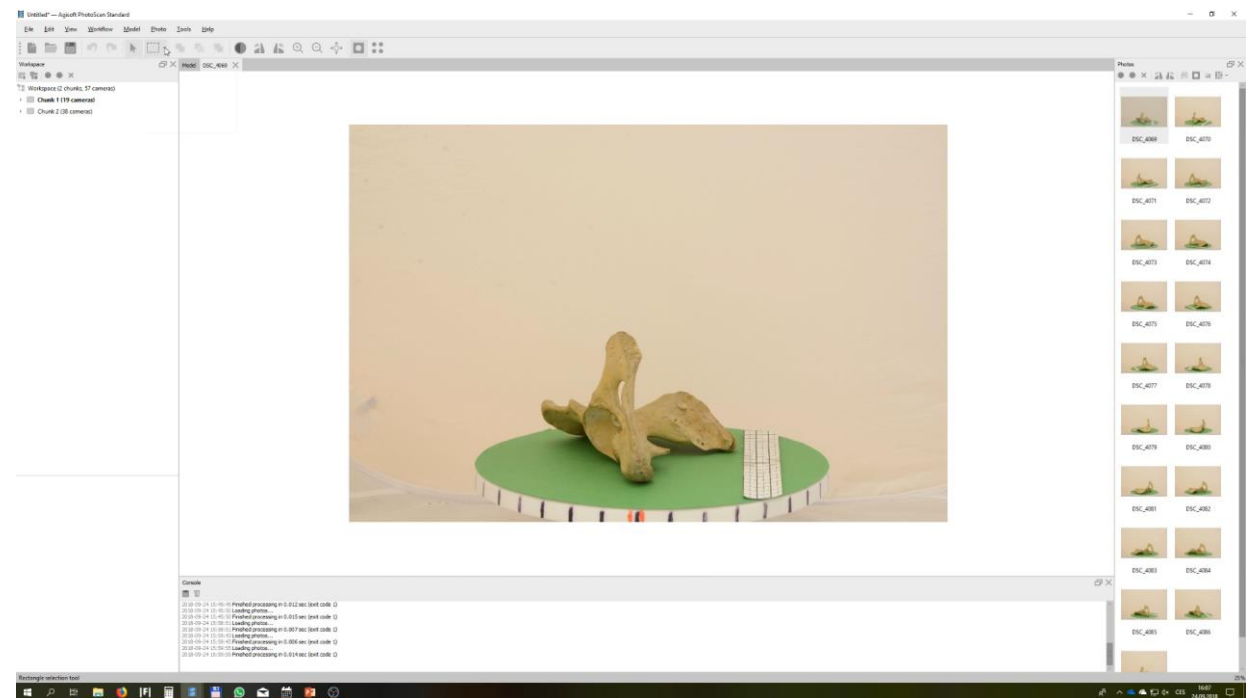
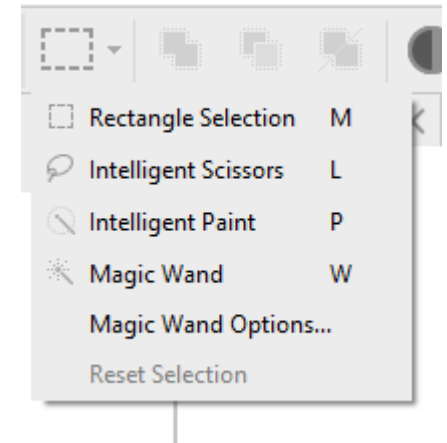
- maskovací nástroje umožňují vyloučit ze zpracování konkrétní oblasti snímků

KDY?

- pohyb na scéně
- rušivé předměty
- 360° skenování

JAK?

- ručně (*intelligent scissors* – *ctrl + LMB*)
- automaticky (například podle snímku pozadí)

Svobodný a otevřený software pro modelování a vykreslování třírozměrné počítačové grafiky a animací s využitím různých technik.

- editace a tvorba polygonálních modelů a jejich prvků
- virtuální modelování
- tvorba a editace textury
- animace

- tvorba statických a dynamických náhledů
- zvuk, stříh a efekty

- na poprvé trochu moc...

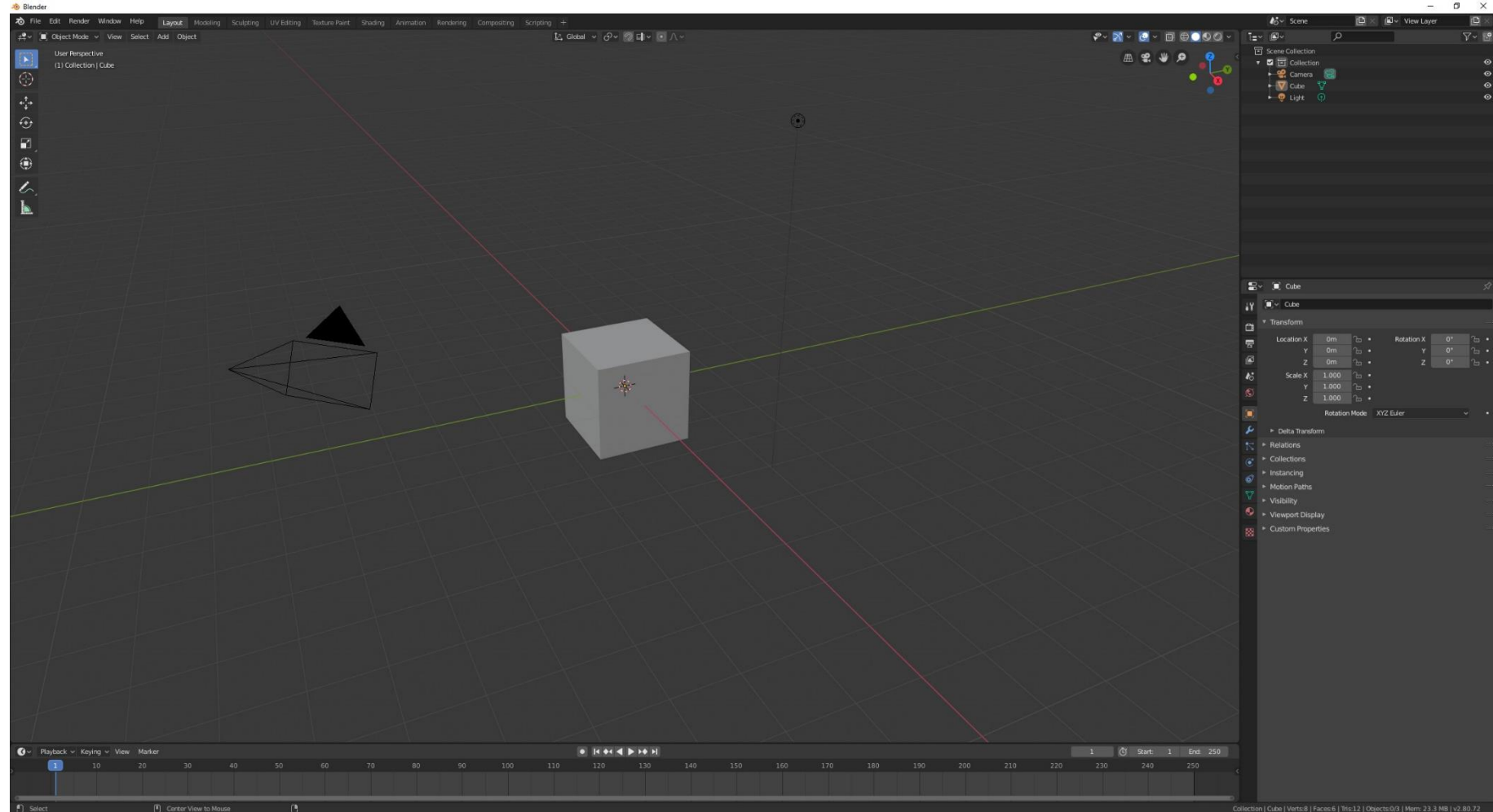
Základní orientace

MMB – rotace

scroll – ZOOM

MMB + Shift – posun

Num , – přiblížení okna na aktivní model

Import modelu

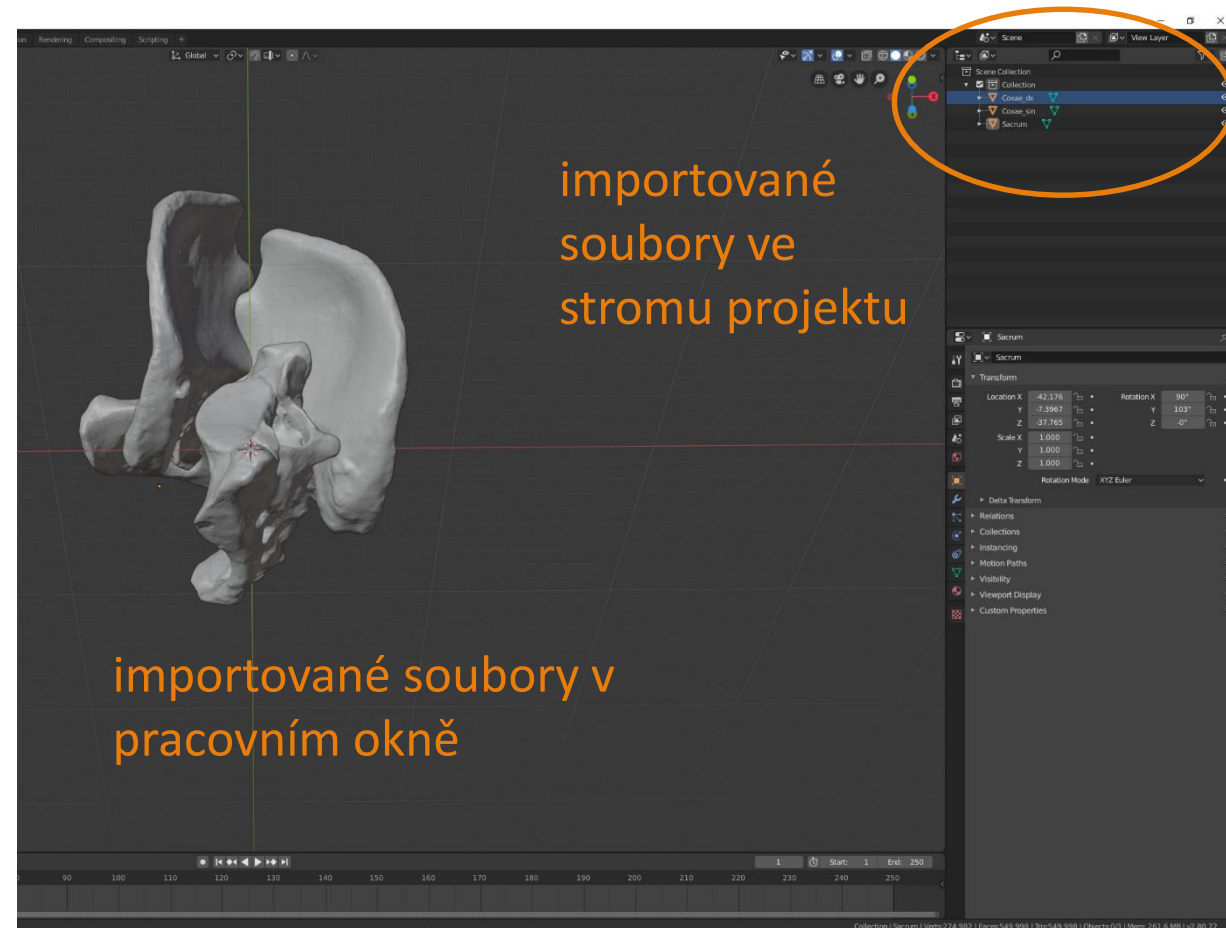
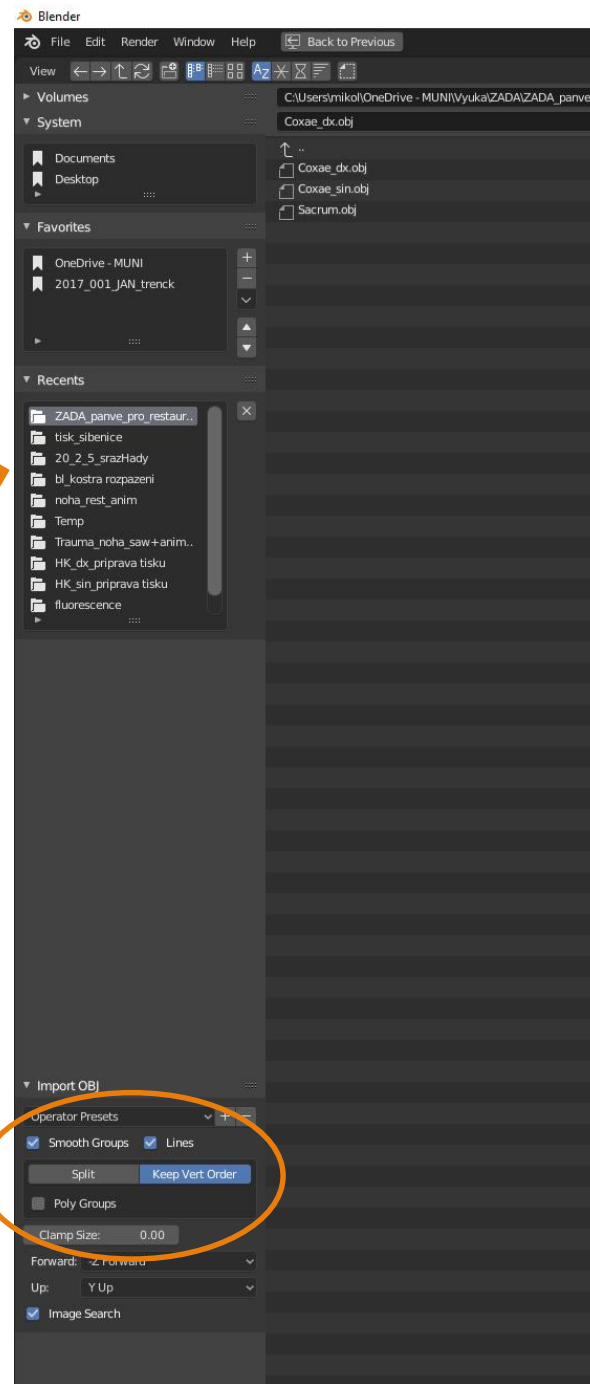
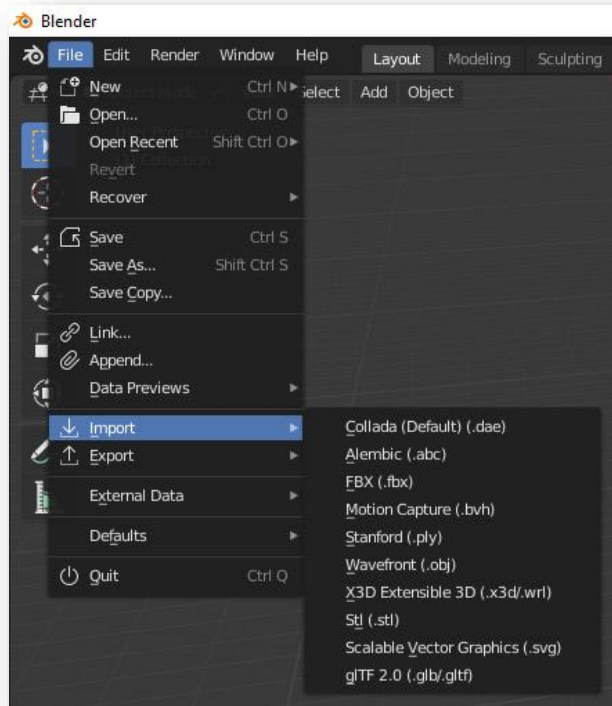

File > Import > ...volba podle typu souboru... > ...vyhledání souboru... > Import

importované soubory ve stromu projektu

importované soubory v pracovním okně

volba split (v případě obj),
zadaná defaultně, s
některými modely
nefunguje

Změna polohy modelu

nastavení náhledu není změna polohy, pouze pohyb kamerou

aktivovaný nástroj Move

gizmo pro posun

šipky – posun podél dané osy

plošky – posun rovnoběžně s rovinou

střed – posun kolmo na pohled

zkratky

- G – aktivace posunu
- G > x, y nebo z – specifikace osy posunu

Blender interface showing a 3D model of a hand with a Move gizmo. The interface includes a top menu bar, a left toolbar with the Move tool highlighted, a central 3D viewport with a grid, and a right sidebar with the Properties panel. The Properties panel shows the Transform properties for the selected object, including Location, Scale, and Rotation.

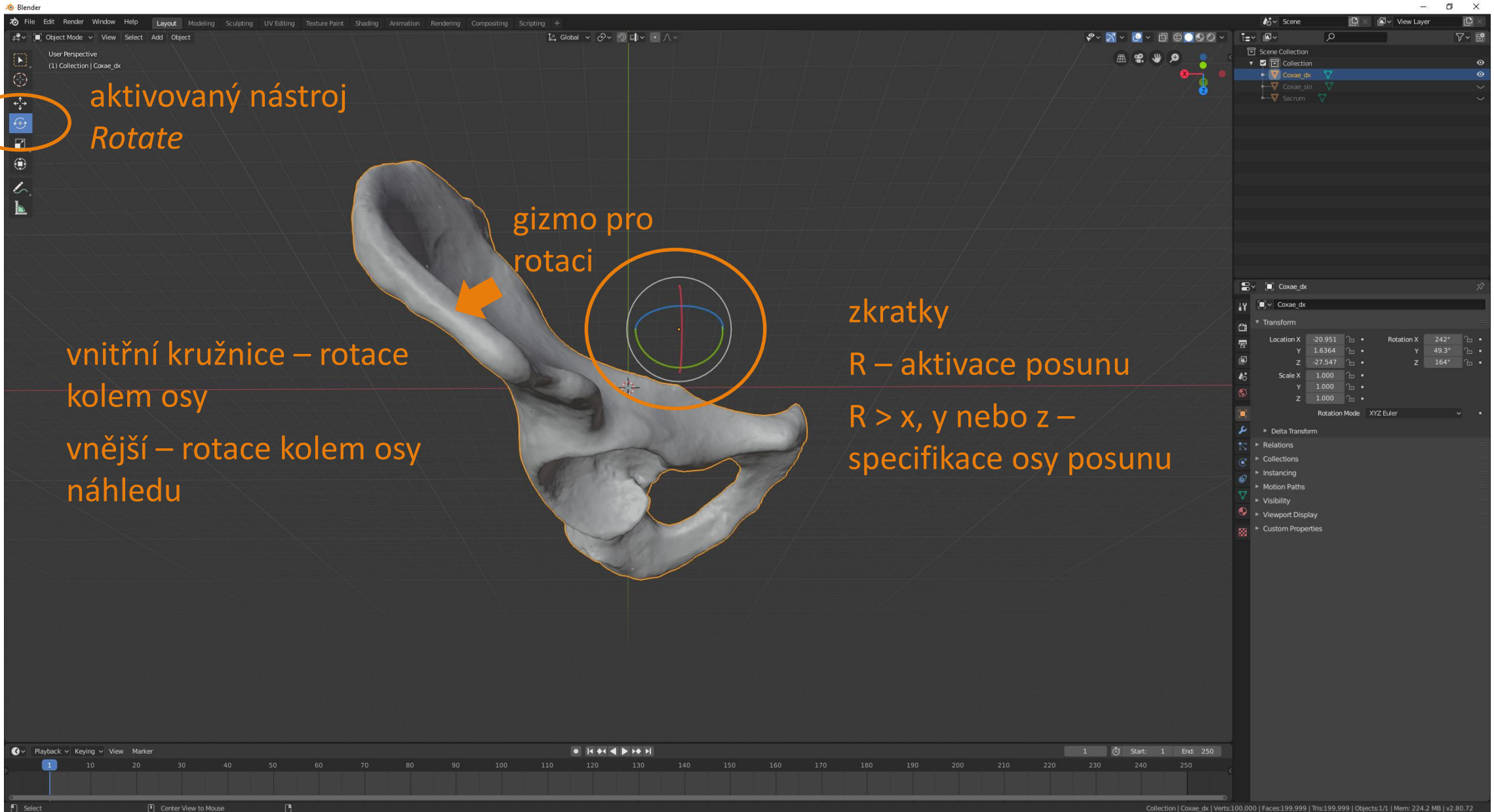
Rotace modelu

aktivovaný nástroj
Rotate

gizmo pro
rotaci

vnitřní kružnice – rotace
kolem osy
vnější – rotace kolem osy
náhledu

zkratky
R – aktivace posunu
R > x, y nebo z –
specifikace osy posunu

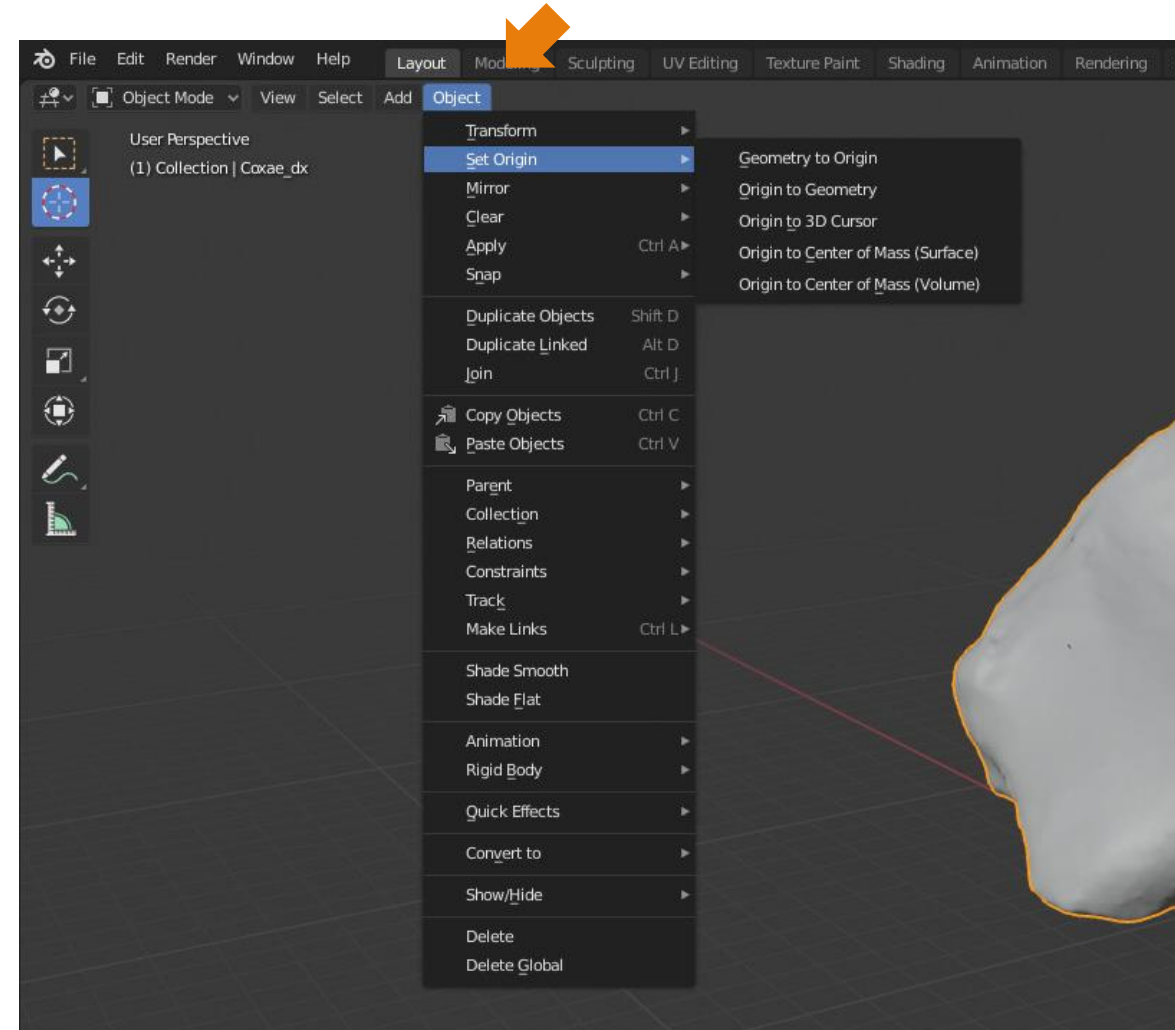

Změna středu rotace (*Origin*)

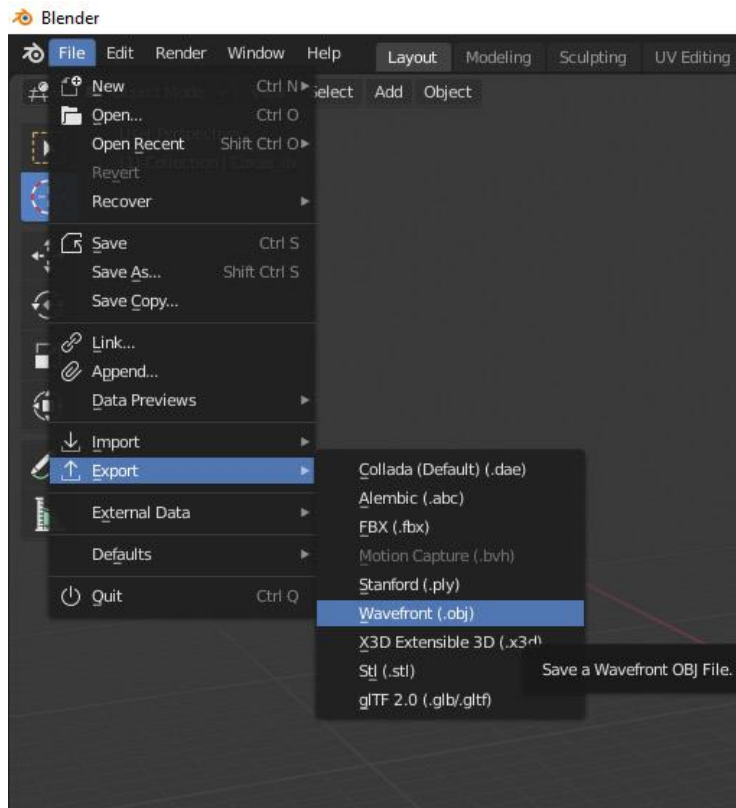
Změna počátku soustavy modelu – různé možnosti, nejnuitivnější asi *Center of mass*.

specifikace počátku
3D Cursor – otáčení kolem 3D kurzoru
 většina ostatních – otáčení okolo středu soustavy souřadnic modelu

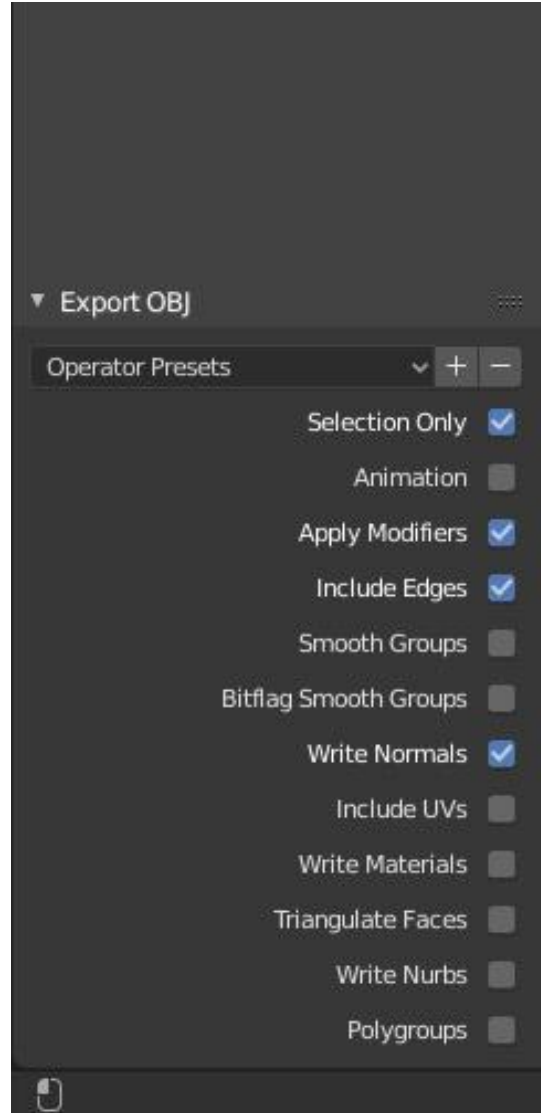

Export modelu

File > Export > ...volba podle typu souboru... > ...vyhledání umístění... > Export

(je dobré vybrat předem model pro export)

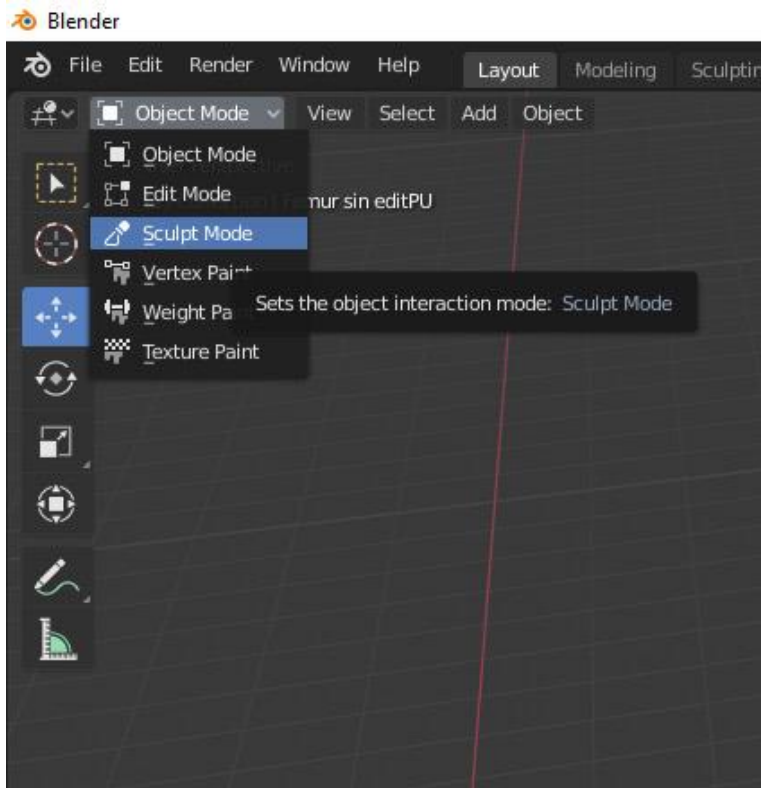

Podstatné volby

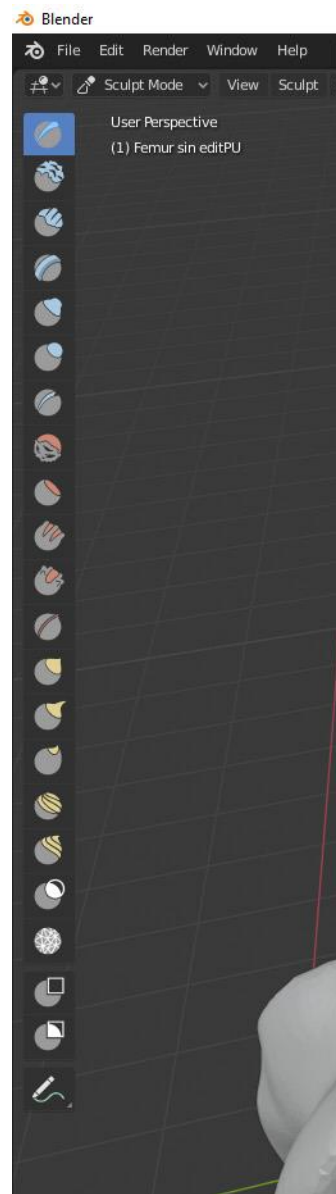
Selection only – vyexportuje pouze aktivní model. Pokud není zatrženo, vybere vše.

Include UVs a White Materials – pokud je zatrženo, vyexportuje také .mtl soubor.

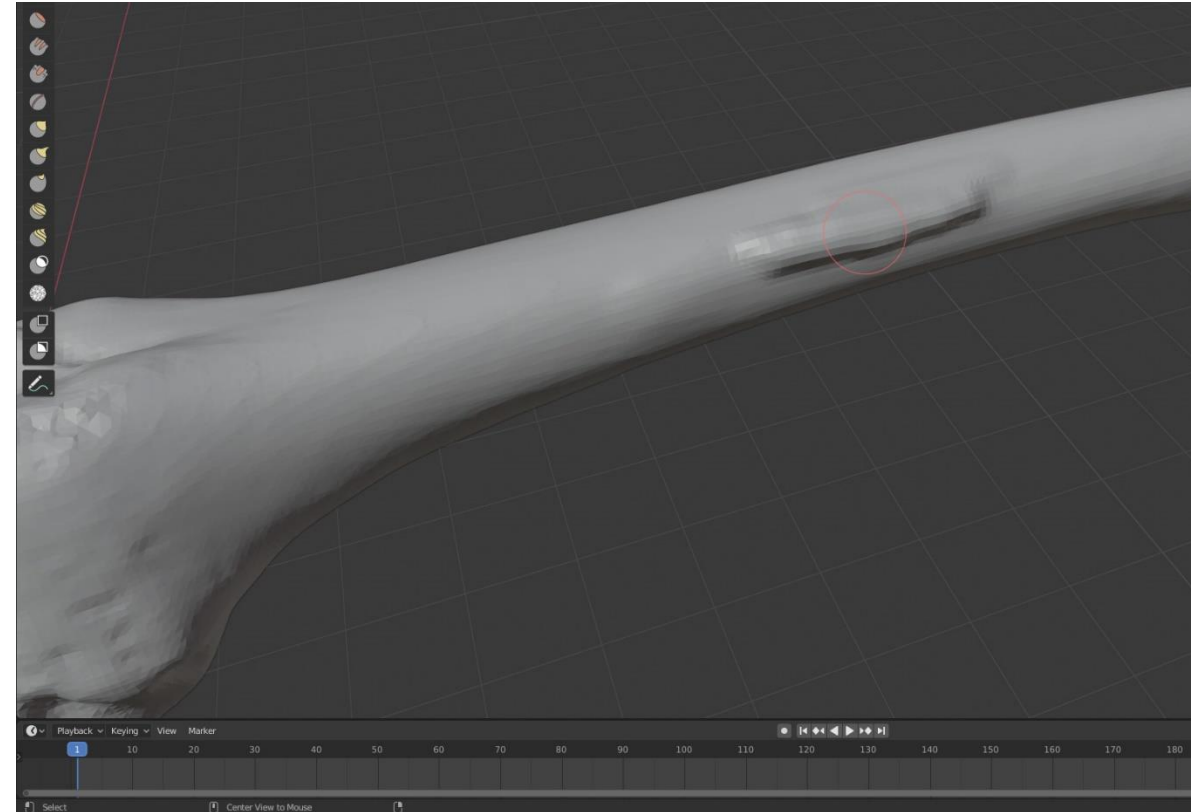
Virtual sculpting

- vyberte model, který chcete editovat
- přepněte do sochařského módu (*Sculpt mode*)

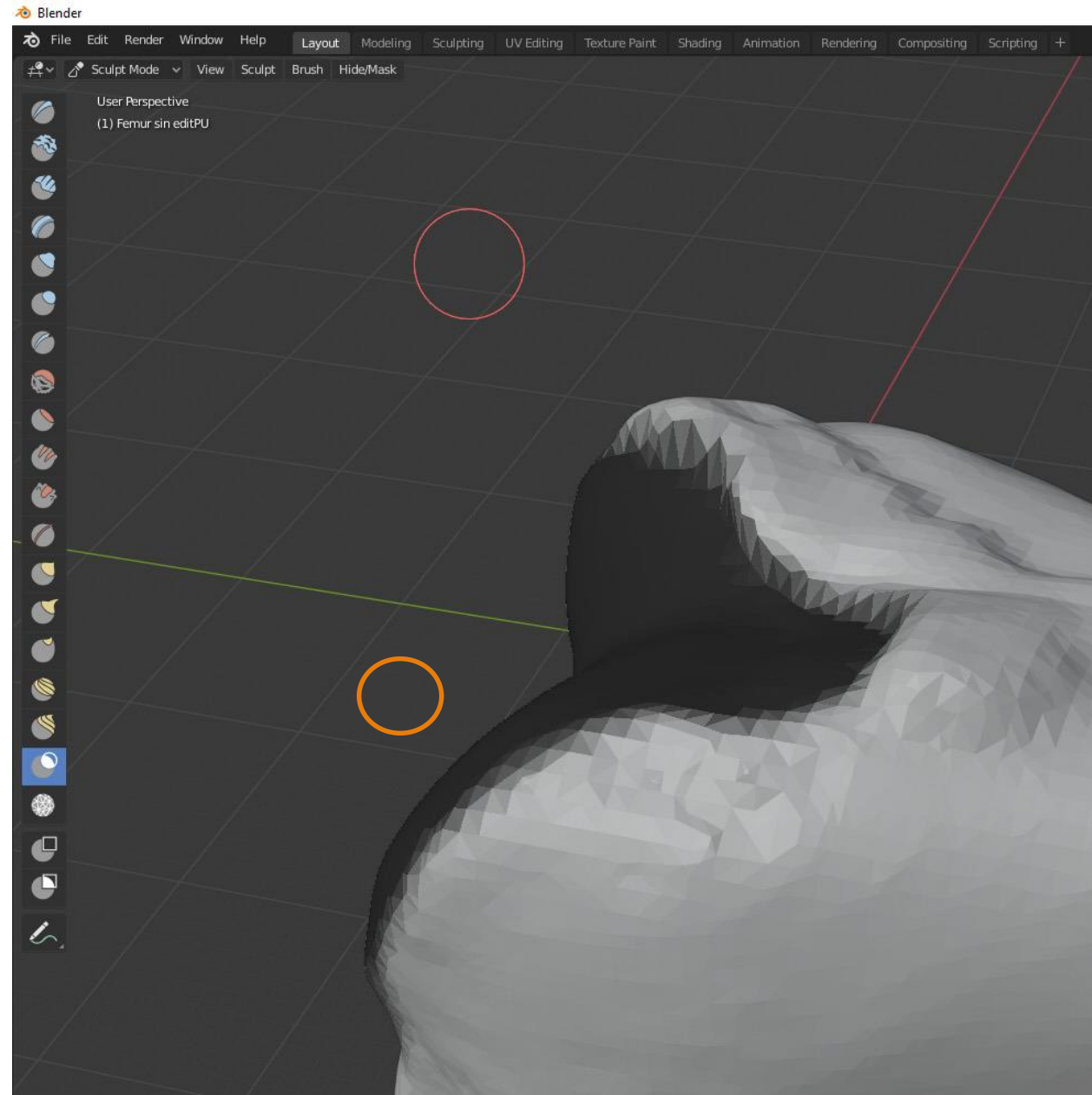
nabídka
sochařských
nástrojů

modelování
probíhá
LMB na
povrch
modelu

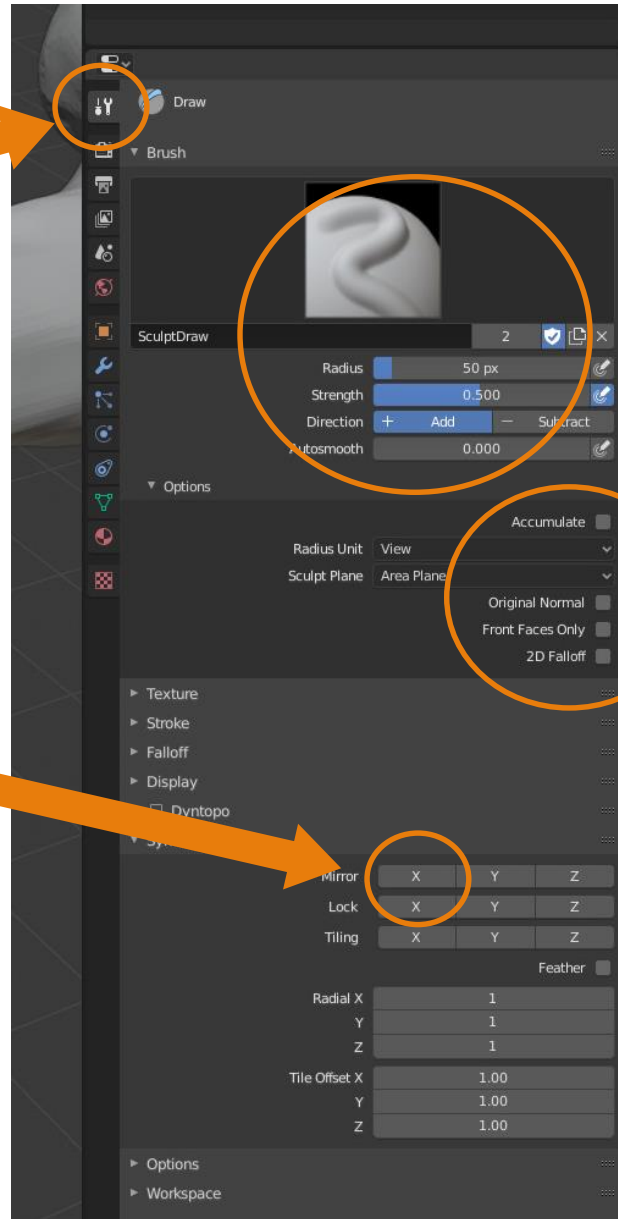
Důležité volby

Nástroj *Mask* umožňuje označit oblasti modelu, které nemají být editovány

Důležité volby

vlastnosti
aktivního nástroje

Symmetry – defaultně
je nastaveno zrcadlení
editace, je potřeba jej
odznačit

Radius – rozsah editované plochy

Strength – síla nástroje

Direction – přidávání (*Add*) nebo
ubírání (*Subtract*) hmoty/masky atd.

Accumulate – při jednom „tahu“ akumuluje
změnu geometrie

Front Faces Only – edituje pouze ty facety,
které jsou přivráceny k uživateli